

KONGELIG RESOLUSJON

Klima- og miljødepartementet
Statsråd: Sveinung Rotevatn

Ref.nr.:
Saknr.: 20/3101
Dato: 23.6.2021

Fastsettelse av forskrifter om vern av 16 skogområder i fylkene Viken, Innlandet og Trøndelag

1. Forslag

1.1. Generelt om forslaget

Klima- og miljødepartementet (KLD) tilrår med dette opprettelse av 16 verneområder i skog i medhold av naturmangfoldloven.

Tilrådingen omfatter ca. 34,9 km² nytt verneareal, hvorav ca. 13,7 km² er produktiv skog.

Følgende områder foreslås vernet:

1. Klingerhaugen naturreservat i Stange kommune, Innlandet
2. Rognhaugen naturreservat i Gran kommune i Innlandet og Hurdal kommune i Viken
3. Kvernvasselva naturreservat i Nærøysund kommune, Trøndelag
4. Synnes naturreservat i Nærøysund kommune, Trøndelag
5. Mjøsund naturreservat (utvidelse) i Nærøysund kommune, Trøndelag
6. Rubben naturreservat i Namsskogan kommune, Trøndelag
7. Memorgotuva naturreservat i Grong kommune, Trøndelag
8. Sandtjønna naturreservat i Høylandet kommune, Trøndelag
9. Blomliseteren naturreservat i Snåsa kommune, Trøndelag
10. Lystjønna naturreservat i Steinkjer kommune, Trøndelag
11. Kvamsfjellet naturreservat (utvidelse) i Steinkjer kommune, Trøndelag
12. Dalhalla naturreservat i Steinkjer kommune, Trøndelag
13. Kringåsen naturreservat (utvidelse) i Stjørdal kommune, Trøndelag
14. Kongrosletta naturreservat i Stjørdal kommune, Trøndelag
15. Svarttjønnåsen og Gullaugtjønnberga naturreservat (utvidelse) i Melhus og Midtre Gauldal kommuner, Trøndelag
16. Resdalen naturreservat i Orkland kommune, Trøndelag

12 av områdene er nye naturreservat, mens 4 områder er utvidelser av eksisterende verneområder. Områdene inngår i ordningen med frivillig vern av privateid skog.

1.2. Begrunnelse for verneforslaget

Verneområdene vil bidra til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold som Stortinget sluttet seg til gjennom behandlingen av Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet:
1. Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.

2. *Ingen arter og naturtyper skal utryddes som følge av menneskelig aktivitet, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.*
3. *Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*

Meld. St. 14 (2015-2016) legger opp til videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, i hovedsak ved vern av offentlig eid skog og ved frivillig vern av privateid skog. Forslaget bidrar også til å nå Stortingets mål om 10 prosent vern av skogarealet og internasjonale mål og forpliktelser, jf. bl.a. konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8, jf. også naturmangfold-loven § 33 g om økologiske og landskapsmessige sammenhenger. Vern av områdene mot ulike typer inngrep bidrar til å bevare norsk naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c. Verneforslaget vil også bidra til å nå FNs bærekraftmål nr 15 Livet på land. Skogvern er vurdert som et effektivt virkemiddel for å sikre norsk naturmangfold, blant annet ved at man fanger opp leveområder for et stort antall truede arter.

1.3. Hjemmelsgrunnlag

De fleste områdene som foreslås vernet som naturreservat i medhold av naturmangfoldloven (nml.) § 34, § 37 og § 62. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Naturreservatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene a (*variasjonsbredden av naturtyper og landskap*), b (*arter og genetisk mangfold*), c (*truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter*), d (*større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv*), e (*områder med særskilte naturhistoriske verdier*), g (*økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt*), h (*referanseområder for å følge utviklingen i naturen*).

1.4. Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

De foreslåtte verneområdene inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter. De foreslåtte skogområdene omfatter blant annet flere ulike utforminger av barskog og ulike lauvskogstyper. Arealmessig er det noe variasjon mellom områdene i verneplanen. Felles for områdene er at de uavhengig av størrelse har høy verneverdi ved at de omfatter sjeldne og truede naturtyper med stort biologisk mangfold.

Opprettelsen av verneområdene er med på å bidra til å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske skogøkosystem. I denne verneplanen er verneverdiene for mange av områdene knyttet til stor variasjon i skogtyper som bidrar til å fylle mangler i skogvernet.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i skogområdene som foreslås vernet, er hogst og ulike typer utbygginger, eksempelvis veibygging, hyttebygging og utbygging av vindkraft, vannkraft og kraftledninger. Vern av de foreslåtte områdene vil gjennom vernebestemmelsene sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til å dekke viktige mangler ved skogvernet. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av levested for at stort antall truede arter, og dermed *redusere den samlede belastningen* på arter som

har risiko for å dø ut. Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om *samlet belastning* være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om *miljøforsvarlige teknikker og lokalisering*, samt *miljøforringelser* der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene. KLD vurderer at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5. KLD anser at *kunnskapsgrunnlaget* er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Det er ut fra en *føre-var-tilnærming* i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (*samlet belastning*). Det foreligger etter KLDs vurdering tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av det enkelte verneområde i kapittel 8, samt til Miljødirektoratets tilrådinger.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslag er innhentet i ulike registreringer og kartlegginger som ledd i skogvernarbeidet, blant annet dokumentasjon i "*Narin-Lokalitetsdatabase for skogområder*". Viktige naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er bl.a. NINA rapport 535/2010 og NINA rapport 1352/2017.

KLD vurderer generelt at en kombinasjon av skogbrukets egne miljøtiltak sammen med et nettverk av verneområder er et effektivt bidrag til å sikre det biologiske mangfoldet i skog. Hvis områdene i denne saken ikke vernes er fortsatt skogbruk den mest aktuelle arealanvendelsen for mange av områdene. Det vil da være sektorlover og skogbrukets egen sertifiseringsordning som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.5. Andre interesser

Historisk har skogene blitt utnyttet i ulik grad til bl.a. skogsdrift, beite, jakt og friluftsliv. Det er ikke aktuelt at skogbruk skal fortsette i områder som vernes som naturreservater, men aktiviteter som f.eks. utmarksbeite, jakt, fiske og friluftsliv vil i stor grad kunne fortsette som tidligere. Det går eksisterende veier inn i noen av de foreslåtte verneområdene, primært i form av gamle traktorveier.

Kraftledninger som krysser foreslåtte verneområder er omtalt under det enkelte område, og det er i verneforskriftene tatt inn standardbestemmelser som åpner for vedlikehold, oppgradering mv. av eksisterende kraftledninger. I denne verneplanen går det eksisterende kraftledninger gjennom området Svarttjønnåsen og Gullaugtjønnberga. For området Kringåsen grenser eksisterende verneområde til kraftledning.

Det er påvist småkraftpotensiale i en sidebekk som berører området Resdalen. Naturverdiene i området tilsier at verdien av å etablere naturreservatet er større enn nytten av eventuell kraftutbygging. Området Mjøsund grenser til høyeste regulerte vannstand for reguleringsmagasinet Nedre Langvatnet. Det er allerede vernet områder ned til høyeste regulerte vannstand for dette magasinet.

Det er registrert en mulig mineralforekomst i området Rubben, og området Resdalen berører en mindre del av en registrert grusforekomst. Det er ikke meldt inn interesse rundt utnyttelse av disse forekomstene innenfor foreslåtte verneområder.

12 områder i Trøndelag inngår i reinbeiteområder. Følgende reinbeitedistrikter er berørt i dette verneforslaget: Tjåhkere sitje (Østre Namdal reinbeitedistrikt), Låarte sitje (Luru reinbeitedistrikt), Saanti sitje (Essand reinbeitedistrikt), Åarjel Njaarke (Vestre Namdal reinbeitedistrikt). Samiske interesser omtales i kapittel 6.3, 7.1 og 7.2 og kapittel 8.

Arealene i verneplanen er i all hovedsak LNFR-områder i de aktuelle kommuneplanene. Avvik fra dette er beskrevet i omtalen av det enkelte området i kap. 8.

2. Samfunnsnytte og konsekvenser av verneforslaget

2.1. Samfunnsnytte av verneforslaget

Gjennomføring av verneforslaget vil bidra til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold, målet om vern av 10 % av skogarealet og internasjonale mål og forpliktelser. Det vises til nærmere omtale i kap. 1.1.

Verneområdene har i tillegg viktige opplevelseskvaliteter og kan bidra til verdiskaping lokalt og regionalt knyttet til naturbasert turisme. Naturmangfold har også en egenverdi. Vern som foreslått vil derfor ha positiv samfunnsmessig betydning, og bidra til å oppfylle Stortingets vedtak i stortingsmeldingen Natur for livet (Meld. St. 14 (2015-2016)).

2.2. Samfunnsmessige konsekvenser av verneforslaget

Vern av områder etter naturmangfoldloven er å anse som varige tiltak som kan påvirke ulike samfunnsområder. Områdene i verneplanen er gjennomgående små, noe som i utgangspunktet tilsier at konsekvensene for andre interesser er begrensede.

Alle områder som foreslås vernet har areal under 500 km² og omfattes ikke av kravene til utarbeidelse av konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven og tilhørende forskrift. Bruksinteresser er klarlagt gjennom høring av verneforslag og annen kontakt med berørte parter. I hovedsak er interessene knyttet til skogbruk, beite og jakt og annet friluftsliv. Med unntak av skogbruk, er disse aktivitetene som fortsatt kan foregå innenfor rammen av verneforskriftene.

Hvis områdene ikke vernes er fortsatt skogbruk mest aktuelle arealbruk. Det vil da i hovedsak være sektorlover og skogbrukets sertifiseringsordning som skal ivareta hensynene til naturmangfold på disse arealene. KLD vurderer at et nettverk av

verneområder, kombinert med gode miljøtiltak i skogbruket samt andre aktuelle virkemidler, er en effektiv måte å sikre naturmangfoldet i skog.

Naturen leverer viktige økosystemtjenester, både i form av bruksverdier og ikke-bruksverdier, herunder eksistensverdien av naturmangfoldet både for dagens befolkning og for framtidige generasjoner. Gjennom økosystemtjenestene gir naturen et essensielt bidrag til samfunnsøkonomiske verdier. Vern vil sikre at naturverdiene ivaretas på lang sikt. Norge har i tillegg forpliktet seg både nasjonalt og internasjonalt til å ta vare på naturmangfoldet.

Områdene er i kommunenes arealplaner lagt ut som LNFR-områder. Vern vil begrense fremtidige muligheter for bl.a. skogbruk, mineralutvinning, vindkraftutbygging og regulering av vassdrag. Det er ikke konkrete planer om mineralutvinning, vindkraftutbygging og regulering av vassdrag i noen av områdene i dag.

KLD viser til at det i verneplanprosessen ikke er avdekket vesentlige negative samfunnsmessige konsekvenser av verneforslagene. Verneforslagene er videre justert på visse punkter for å imøtekomme og hensynta ulike interesser. KLD mener at verneforslaget slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer direktoratet det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslagene vil også sikre viktige områder for friluftsliv.

Etter avveininger mellom områdenes verneverdier og andre interesser er det underveis i verneprosessen foretatt endringer i verneforskrifter og avgrensning for foreslåtte verneområder. Det vises for øvrig til omtale av de enkelte verneområdene i kapittel 8.

3. Viktige endringer i verneplanprosessen

Navn tilrås endret for følgende områder: Medjåura/ Memorgouva endres til Memorgotuva, Blomlisetran endres til Blomliseteren, Svarttjønnåsen endres til Svarttjønnåsen og Gullaugtjønnberga, og Sørдахalla endres til Dalhalla.

Verneforskrifter: Det er etter høringen foretatt noen mindre endringer i verneforskrifter. Dette skyldes dels tilpasning til nyeste vernevedtak for naturreservater, dels kommentarer i innkomne høringsuttalelser og et generelt ønske om at forskriftene blir mest mulig like for forhold som gjelder samme tema. KLD vurderer at endringene ikke har betydning for avtalene om frivillig vern der det er inngått avtaler med grunneiere.

4. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås opphevet som følge av den nye verneplanen:

1. Forskrift 16.12.2011 nr. 1293 om vern av Mjøsund naturreservat, Nærøy kommune, Nord-Trøndelag
2. Forskrift 15.12.2017 nr. 2092 om vern av Mjøsund naturreservat, Nærøy kommune, Nord-Trøndelag

3. Forskrift 11.12.2015 nr. 1500 om vern av Kvamsfjellet naturreservat, Steinkjer kommune, Trøndelag
4. Forskrift 14.12.2018 nr. 1958 om vern av Kringåsen naturreservat, Stjørdal kommune, Trøndelag
5. Forskrift 14.12.2018 nr. 1964 om vern av Svarttjønnåsen naturreservat, Melhus og Midtre Gauldal kommuner, Trøndelag

5. Forvaltning av verneområdene

5.1. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte område. Naturreservatene er små verneområder, som det er lagt til grunn skal forvaltes av de kommunene som ønsker det. Dersom aktuelle kommuner ikke ønsker slik myndighet vil forvaltningsmyndigheten ligge hos Statsforvalteren.

5.2. Utarbeidelse av forvaltningsplan

Henvisningen til "etter retningslinjer i forvaltningsplan" er tatt ut fra bestemmelsene i de foreslåtte verneforskriftene. Verneforskriftene skal i så stor grad som mulig gi presise unntak fra forbud i verneområdene, og selv om en forvaltningsplan kan gi retningslinjer, skal forbudene fremgå av vernebestemmelsene. I noen tilfeller vil det likevel være behov for å vise f.eks. områder eller stier/traséer på kart, enten på vernekartet eller på kart i forvaltningsplan.

For verneforslagene som ligger i reinbeitedistrikt skal det etter § 10 lages forvaltningsplan, som vil være et instrument for smidig forvaltning slik Sametinget etterlyser.

6. Saksbehandling

6.1. Generell bakgrunn

Områdene som foreslås vernet har ulik historikk. Det vises til tilrådinger fra Miljødirektoratet og statsforvalterne for utdypende informasjon om saksgangen.

6.2. Frivillig skogvern på privateid grunn

Vern av privateid skog gjennomføres i all hovedsak som frivillig skogvern. Ved frivillig skogvern tilbyr skogeierne skogareal for vern. Tilbud om vern sendes til vedkommende statsforvalter. Det foretas naturfaglige registreringer og utarbeides skogtakster for områder der det er behov for det. Hvis området kvalifiserer for vern utarbeider Statsforvalteren på grunnlag av tilbudet og de naturfaglige registreringene forslag til avgrensning av verneområdet. Ut fra tilbud og standard verneforskrift utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som oversendes grunneier for kommentarer. Det avholdes møter og/eller befaringer der forslaget diskuteres nærmere. Miljødirektoratet oppnevner skogsakkyndig med mandat å forhandle med grunneierne og/eller grunneiernes representant. Ved enighet inngås avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av avtalt erstatningsbeløp skjer umiddelbart etter vernevedtak.

6.3. Konsultasjoner med Sametinget og reindriften

12 av områdene som tilrås i denne verneplanen ligger innenfor reinbeitedistrikt. Statsforvalteren har gjennomført konsultasjon med alle berørte reinbeitedistrikter: Tjåehkere sitje (Østre Namdal reinbeitedistrikt), Låarte sitje (Luru reinbeitedistrikt), Saanti sitje (Essand reinbeitedistrikt), Åarjel Njaarke (Vestre Namdal reinbeitedistrikt). Generelt uttrykker reindriften i skogvernsaker i stor grad støtte til vern fordi det beskytter arealene mot utbygginger og inngrep som er negative for reindriften, samtidig som man generelt ønsker et lavt restriksjonsnivå for reindriften og andre samiske interesser i verneområdene. Konsultasjonene har i hovedsak omhandlet fordelingen av unntakspunkter mellom § 4 (direkte unntak) og § 7 (søknad om dispensjon), hvor reindriftnæringen mener flere tiltak bør ha direkte unntak. For en nærmere beskrivelse av tema for konsultasjonene, samt resultatet av dem, viser til omtale av samiske interesser i kapittel 7.1 og 7.2 og kapittel 8. Konsultasjonsprotokollene ligger tilgjengelig på Miljødirektoratets hjemmeside, sammen med tilrådingen: <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/vernet-natur/verneomrader-tilradninger/tilrading-skogvern-september-2020/>. Norske reindriftssamers landsforbund (NRL) har fått saken på høring, men har ikke uttalt seg i saken. KLD vurderer at Statsforvalterens konsultasjoner med det enkelte reinbeitedistrikt har vært grundig, og har ivarett konsultasjonsplikten overfor reindriften. Representanter for reinbeitedistriktene er ofte nærmest de aktuelle problemstillingene og kjenner de enkelte områdene godt. KLD har forelagt foredraget og forskriftene for Sametinget. Sametinget har ikke hatt merknader til forslaget og har ikke bedt om videre konsultasjoner om saken.

6.4. Forholdet til utredningsinstruksen, forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven

Verneforslagene er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslagene på overordnet nivå og sammenhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 2 vurderes samfunnsnytt og konsekvensene av verneforslaget, hvem som berøres og hvilke tiltak som anbefales. I kapittel 7 og 8 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete merknader til verneforslag for de enkelte områder fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. Økonomiske og administrative konsekvenser omtales i kapittel 9.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen innebærer inkluderende prosesser i gjennomføringen.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er således oppfylt.

6.5. Høring av verneforslagene

Berørte grunneiere, rettighetshavere, kommuner, fylkeskommuner og andre instanser på fylkes- og regionnivå, samt aktuelle lokale og regionale organisasjoner har hatt verneforslagene på høring.

Kommuner og fylkeskommuner som har uttalt seg støtter i all hovedsak forslagene eller tar dem til etterretning. De har synspunkter på avgrensning eller verneforskrift i noen tilfeller.

Forsvarsbygg har i enkelte områder en støttende kommentar til forslag til verneforskrifter som inneholder et unntak:

Bestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

-Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

Forsvarsbygg støtter at dette unntaket inngår i verneforskriftene, ettersom det dermed blir et tydeligere samsvar med unntaket for militær operativ virksomhet: *"Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse- politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet".*

Forsvarsbygg legger til grunn at militær operativ virksomhet i lufta også omfatter den treningsvirksomhet som er nødvendig for at Luftforsvarets enheter til enhver tid skal ha den beredskap og kompetanse som politiske myndigheter krever. Luftoperativ virksomhet må være beordret av operativ myndighet/Forsvarets operative hovedkvarter. Det alt vesentligste av Luftforsvarets flyvninger vil være av operativ karakter.

Landbruksdirektoratet har ikke uttalt seg til enkeltområder i denne verneplanen. Tidligere kommentarer fra Landbruksdirektoratet knyttet til muligheter for beite, og utsetting av saltstein i forbindelse med beite er ivaretatt gjennom standardformuleringer i verneforskriftene. Det samme gjelder muligheten for å søke om dispensasjon til motorferdsel i forbindelse med f.eks. utsetting av saltstein.

7. Generelle merknader til verneforslagene

7.1. Miljødirektoratets generelle merknader

Forskriftenes innhold

Miljødirektoratet understreker betydningen av at en både ved utforming av verneforskrifter og forvaltning av områdene, herunder dispensasjonspraksis, legger til grunn et langsiktig perspektiv. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at naturkvalitetene forringes eller ødelegges. Det er også viktig at den økosystemtilnærmingen som er lagt til grunn i skogvernet reflekteres.

Verneforskriftene innebærer vern av all vegetasjon og alt dyreliv. Det er likevel åpnet for jakt, fiske og sanking av bær og matsopp. Ulike tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Dette omfatter anlegg av ulike slag (midlertidige eller faste), men også tiltak som for eksempel drenering, kalking og gjødsling. For enkelte områder er det i verneforskriften åpnet for visse typer anlegg etter søknad. Verneforskriftene innebærer et generelt hogstforbud, men det kan etter søknad gis tillatelse til hogst av etablerte plantefelt. I tilfeller der det ikke er aktuelt å ta ut plantede trær på kort sikt, kan det etter søknad gis tillatelse til en begrenset skjøtsel.

Motorferdsel er forbudt, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med spesielt nevnte formål. Det understrekes at regelen om "nødvendig motorferdsel" skal håndheves strengt. Motorferdsel i tilknytning til militær

operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, og gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten er tillatt. Dette gjelder ikke for øvingsvirksomhet i tilknytning til slike formål. Det er gjort en vurdering for hvilke områder det er aktuelt med en egen dispensasjonshjemmel for øvingsvirksomhet. Utgangspunktet har vært at det ikke er aktuelt å åpne for dette i små verneområder og verneområder som på grunn av sin topografi er lite egnet til slike aktiviteter.

Vedlikehold av eksisterende veier og anlegg, herunder bygninger og eventuelt andre installasjoner som er i bruk på vernetidspunktet, er tillatt. Med vedlikehold menes opprettholdelse av den standard veien, bygningen, anlegget o.a. hadde på vernetidspunktet. Vedlikehold omfatter ikke nybygging, oppgradering eller utvidelse. Vedlikehold av f.eks. vei omfatter således tiltak eller arbeid for å holde veien ved like eller opprettholde samme standard som på vernetidspunktet, uten at den endrer karakter. Miljødirektoratet vil ikke tilrå at verneforskriften henviser til vegklasser, da slike standarder kan endres over tid, men tilrå å opprettholde formuleringen om standard på vernetidspunktet. Tiltak som påføring av nytt grusdekke, grøfterensk, skifte av stikkrenner og lignende anses som vedlikehold. Motorferdsel i forbindelse med vedlikehold kan tillates etter søknad, og skal fortrinnsvis skje på snødekt mark.

Miljødirektoratet vil påpeke at restriksjonsnivået ikke er særlig forskjellig i de ulike områdene som her foreslås vernet, men da verneforskriftene er framkommet gjennom forhandlinger mellom de respektive statsforvalterne og grunneierne, vil det måtte aksepteres enkelte forskjeller i forskriftene. For de områdene der eksisterende verneområder inngår i verneforslagene omfatter ny verneforskrift hele området. For disse arealene vil det kunne medføre større endringer i forhold til eksisterende verneforskrift. For noen områder med mindre utvidelser opprettholdes eksisterende bestemmelser, som også vil gjelde for utvidelsesarealet.

Miljødirektoratet vurderer at verneforskriftene ivaretar avveiningen mellom brukergruppene og de overordnede vernehensyn på en god måte.

Navn

Språkrådet viser til at offentlige instanser er bundet til skrivemåten i sentralt stedsnavnregister. For å kunne bruke annet navn, er det behov for å reise formell navnesak. Her vises til kommentarene fra Klima- og miljødepartementet i foredrag til kgl. res. i desember 2015. Departementet viser til *«at Kartverket gjøres kjent med nye vernevedtak gjennom brev fra Klima- og miljødepartementet for å tinglyse vernevedtakene på berørte eiendommer. Da Kartverket også er ansvarlig for Sentralt stedsnavnregister, må det forutsettes at Kartverket samtidig sørger for innmelding til Sentralt stedsnavnregister.»*

Motorferdsel

Generelt skal motorferdsel i verneområder vurderes etter søknad.

Det er åpnet for uttransport av felt elg og hjort i verneforskriften § 6. Miljødirektoratet vil understreke at motorisert uttransport av elg og hjort i utgangspunktet enten skal foregå manuelt eller ved bruk av lett beltekjøretøy hjemlet i § 6. Med lett beltekjøretøy i denne sammenheng menes mindre beltekjøretøy som f.eks. elgtrekk, jernhest og beltegående ATV. Det er i noen tilfeller åpnet for at uttransport av elg og hjort kan skje med ATV eller traktor på eksisterende traktorveier.

En eventuell tillatelse til bruk av annet motorkjøretøy enn nevnt over, hjemlet i § 7, skal vurderes nøye. Det reelle behovet, samt mulige påvirkninger på naturmiljøet skal vurderes.

Forvaltningsmyndigheten kan i sin søknadsbehandling knytte tillatelsen til bestemte traséer. Dette vil særlig være aktuelt for uttransport av elg og hjort fra bakenforliggende områder. Det kan også innvilges flerårige dispensasjoner.

I områder med hytter er hovedregelen at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til transport av ved, materialer og utstyr på snødekt mark etter § 7. Normalt bør slike tillatelser bør styres til fastlagte traséer. Fastsetting av trasé bør gjøres ved søknadsbehandling eller som en del av utarbeidelse av forvaltningsplan. Motorisert transport i forbindelse med vedlikehold bør skje på snødekt mark med bruk av snøscooter. Unntaksvis kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til barmarkskjøring for transport av materialer til vedlikehold. Dette bør normalt være vedlikeholdsbehov av akutt karakter.

I verneforskriftenes § 7 er det åpnet for at det etter søknad kan gis dispensasjon til motorferdsel knyttet til ulike formål. Der hvor bestemmelsene ikke spesifiserer om slik transport skal skje med beltekjøretøy på snødekt mark, med lufttransport eller på barmark, skal det ved vurderingen av den enkelte dispensasjonssøknad legges til grunn at transporten fortrinnsvis bør skje med beltekjøretøy på snødekt mark eller med lufttransport. Transport på barmark er kun aktuelt når transport med beltekjøretøy på snødekt mark eller lufttransport er vanskelig gjennomførbart og for øvrig når det er spesielle forhold som tilsier det. Det forutsettes at slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter.

Kraftledninger

I områder med eksisterende energi- og kraftanlegg er utgangspunktet at anleggene skal kunne drives og vedlikeholdes på en sikkerhetsmessig og økonomisk forsvarlig måte. Forskriftsmalene har standardbestemmelser som åpner for drift og vedlikehold av anlegg, og motorferdsel i forbindelse med akutt utfall på kraftledninger. Forskriftsmalen fastsetter søknadsplikt for motorferdsel utover dette. Bakgrunnen for dette er at forvaltningsmyndigheten blant annet skal ha mulighet til å kunne styre hvilke typer kjøretøy som benyttes og til hvilken tid eller etter hvilken trasé kjøringen skal skje. Foruten drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og nødvendig istandsetting ved akutt utfall, åpnes det for oppgradering/fornyelse av eksisterende kraftanlegg og kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjesnitt dersom tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

Miljødirektoratet forholder seg til enighet på departementsnivå om bestemmelsene om drift og vedlikehold av kraftanlegg, og har justert forskriftene i tilrådingen i tråd med formuleringer i nyeste vernevedtak. I noen av områdene med kraftledning inntil verneområdet, men utenfor vernegrensen, er det tatt inn bestemmelser om drift og vedlikehold slik at nødvendige tiltak kan gjøres innenfor vernegrensen. Det er i disse tilfellene også tatt inn unntak for motorferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold eller akutt utfall. Der det finnes aktuelle traseer er det åpnet for at også motorferdsel i forbindelse med vedlikehold kan skje uten søknad.

Leting etter mineralske ressurser

Naturmangfoldloven § 41 sier at det som ledd i saksbehandlingen skal innhentes kunnskap om andre mulige verdier i området. Dette vil i hovedsak være å samle kunnskap som allerede er kjent, herunder informasjon om pågående næringer eller aktiviteter. Dersom ny kunnskap i framtiden viser at det finnes viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdene, må eventuell utdrift av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven

§ 48. Denne lyder: "*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot verne-vedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.*"

Den viktigste måten å få fram interessene knyttet til potensiell og planlagt utnyttelse av mineralressurser på, er høringene som gjennomføres for det enkelte verneforslaget. I de fleste sakene finnes det fram til gode løsninger gjennom grensedragning og/eller tilpasning i forskriften. I de sakene der målet om økt skogvern (og grunneiers ønske om frivillig vern) må veies opp mot potensiell eller planlagt utnyttelse av mineralressurser, vil Miljødirektoratet forsøke å finne omforente løsninger på direktoratsnivå. I tilfeller hvor dette ikke er mulig vil dette være avveininger som må avklares mellom departementene etter at Miljødirektoratet har avgitt sin tilråding til KLD.

Start og landing med luftfartøy

Miljødirektoratet vurderer at landing og start med luftfartøy er uønsket i naturreservater, og at dette bør tydeliggjøres og synliggjøres ved å ta inn et forbud i verneforskriften.

Gjennom forskrifter vedtatt ved kgl. res. 12.12.2014 ble Forsvarsbyggs ønske om at landing og start med forvarets luftfartøy gis automatisk unntak, tatt inn i forskriftene for skogvernområder. Miljødirektoratet har derfor lagt dette inn i alle forskriftene i denne tilrådingen. De aktuelle verneforslagene omfatter skog- og andre utmarksområder. En antar at landing og start eventuelt vil bli (meget) sjeldne foreteelser og ikke utgjøre noen trussel mot områdene som sådan.

Når det gjelder militær operativ virksomhet i lufta viser Miljødirektoratet til NOU 2001:15 Forsvarets områder for lavtflygning punkt 5.5.6.1 *Unntaket for militær operativ virksomhet i verneområder* hvor det fremgår hva som anses som operativ virksomhet. Miljødirektoratet legger denne tolkningen av begrepet militær operativ virksomhet til grunn.

Beiting

Landbruksdirektoratet har tidligere anført at dersom det er aktuelt med beite, bør det være generelt unntak for beite og utsetting av saltstein samt nødvendig motorferdsel i den forbindelse, samt unntak for uttransport av syke og skadde beitedyr. Miljødirektoratet viser til at det i noen områder kan være behov for regulering av beitetrykk mv., og at det foreslås særskilte unntaksbestemmelser som skal ivareta dette. Miljødirektoratet mener det er en fordel at slike unntaksbestemmelser standardiseres og tilrår at det tas inn en unntaksbestemmelse som åpner for beiting med et beitebelegg som ikke skader verneverdiene. For forvaltningen av verneområdene mener Miljødirektoratet det er mer hensiktsmessig å knytte unntaket opp mot mulig skade på verneverdiene, enn at beiting skal foregå skånsomt. I mange områder er det ikke ønskelig med andre typer beitedyr enn det som er vanlig på vernetidspunktet, og det er viktig at en unntaksbestemmelse fanger opp behovet for regulering.

For de områdene der beiting er aktuelt, er det gjort en vurdering av om forskriften skal åpne for utsetting av saltsteiner. For de fleste områdene er det vurdert at dette er et tiltak som i liten grad berører verneverdiene i særlig grad, og det er derfor tatt inn en unntaksbestemmelse om mulighet for utsetting av saltsteiner. For noen områder vurderes dette tiltaket å ha betydning i forhold til verneverdiene, og for disse områdene kan det ligge noen begrensninger. Det samme gjelder oppsetting av gjerder; for de områdene der dette vurderes som aktuelt, er det tatt inn som spesifisert unntak i § 7.

Samiske interesser

Flere reinbeitedistrikt nevner at arealvern også er et vern av deres ressursgrunnlag, og er derfor positiv til vern. På den andre siden mener distriktene at all reindrifts-virkosomhet i samsvar med reindriftsloven bør ha direkte unntak i forskriftene. Det er derfor ikke enighet med reinbeitedistriktene om de unntakspunkter som er lagt til § 7. Det er ikke full enighet mellom Statsforvalteren og Sametinget om fordeling av unntakspunkter mellom § 4 og § 7.

I forskriftsforslagene er det samiske naturgrunnlaget med i formålparagrafen (§1), og samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres. Det legges til grunn at reindriften skal kunne foregå rasjonelt på vanlig måte i de foreslåtte verneområdene. Et vern ut fra slike forutsetninger vil ikke redusere, men styrke og sikre arealgrunnlaget for reindrift. Ett distrikt ønsker en annen formulering mht. reindrift i formålparagrafen og mener at henvisningen også bør omfatte det samiske kulturgrunnlaget.

Sametinget har bedt om at unntaket for vedhogst skal gjelde alle områder. Det er også påpekt at rilkuler fra andre trær enn bjørk også bør omfattes av unntaket. Vedhogst er vurdert individuelt ut fra det enkelte områdets robusthet og størrelse.

Sametinget har påpekt at barmarkskjøring bør behandles samlet for alle skogvern-områder i et distrikt, slik at distriktene slipper å søke på mange områder. Et distrikt har påpekt at henvisning til at leiekjører må ha med dokumentasjon i verneområder, at det er stigmatiserende for reindriften, og at motorferdselloven gjelder på begge sider av ei vernegrense. Det er derfor ikke behov for en tilleggsbestemmelse.

Miljødirektoratet mener at for store områder vil vedhogst normalt være uproblematisk, men støtter Statsforvalterens vurdering i at det for enkelte små områder eller områder med spesielle skogtyper kan det være behov for strengere regulering. Spørsmålet om uttak av rilkuler fra andre trær av bjørk har tidligere vært tema i konsultasjoner mellom Sametinget og KLD.

Det må foreligge et arbeidsforhold til reindriften for at kjøring skal være lovlig, og det er ikke stilt krav i verneforskriften om dokumentasjon ved annen kjøring etter tillatelse. Kravet følger normalt av tillatelsen. Miljødirektoratet er derfor enig i at kravet til dokumentasjon kan vurderes på dette området i framtidige vernevedtak. For øvrige innspill knyttet til samiske interesser vises til omtale i kap. 8.

Sykling

Hovedregelen i friluftsløven er at det i skogområder er tillatt med sykling på vei eller sti når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet. I tråd med føringene i friluftsmeldingen og tidligere vedtatte kgl.res. for skogvern tilrår Miljødirektoratet at sykling, samt riding og bruk av hest, tillates på eksisterende stier og veier, dersom det ikke er særskilte naturfaglige hensyn som tilsier et forbud på bestemte stier eller i bestemte områder. I områder hvor det ikke finnes veier og stier gjelder et generelt forbud mot sykling og bruk av hest. Det fremgår av beskrivelsen av det enkelte område dersom det ikke finnes veier eller stier i området.

Når det gjelder el-sykler reguleres dette av forbudet mot motorferdsel i verneforskriftene. Det er foreløpig ikke gjort endringer i regelverket som gjelder el-sykler i friluftsløven eller i malen for verneforskrifter.

Større arrangementer

Forbudet mot arrangementer omfatter større arrangementer. Det er ikke fastsatt noen absolutt grense for hvor store arrangementer som faller inn under forbudet. Forvaltningsmyndigheten må gjøre en konkret vurdering av om planlagte arrangementer omfattes av forbudet. Det er åpnet for å gi tillatelse til arrangementer etter søknad. Etter innspill i verneprosessen er det tatt inn direkte unntak for bestemte arrangementer (o-løp) i noen områder.

7.2. Klima- og miljødepartementets generelle merknader

Kraftledninger

Drift og vedlikehold av kraftledninger

KLD viser til at bestemmelsene åpner for drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Vedlikehold omfatter blant annet utskifting av komponenter knyttet til kraftledninger (liner, isolatorer, master, traverser m.v.) i samsvar med anleggets tillatte egenskaper i tråd med konsesjon etter energiloven. Oppsetting av master med annen utforming enn eksisterende anlegg, omfattes normalt ikke av bestemmelsene på dette punkt. Ved utskifting av master eller andre komponenter, skal master og komponenter som er mest mulig lik eksisterende benyttes, med mindre overgang til andre typer master og komponenter vil redusere anleggets innvirkning på verneverdiene uten urimelige kostnader eller ulemper for anleggseieren, jf. energiforskriften § 3-4.

Nødvendig skogrydding i kraftledningstraseer ansees som en del av ordinært vedlikehold av kraftledninger, som kan skje uten søknad. Dette omfatter også nødvendig sikringshogst av enkelttrær og mindre flater langs kraftledningstraseen, hvor det forutsettes at hogde trær forblir i skogreservatet av hensyn til arter som er avhengige av død ved. Det følger av formuleringen "i og inntil verneområdet" i forskriften § 4 at netteier også kan gjennomføre nødvendig sikringshogst innenfor verneområder i de tilfeller hvor kraftledningen ligger utenfor selve verneområdet og ledningstraséen/kanten av skogryddebeltet følger vernegrensen.

Der hvor grenser for verneområder ligger nær eksisterende kraftledninger forutsettes det at verneområdet ikke er til hinder for drift og vedlikehold av kraftledningene.

Istandsetting ved akutt utfall

Ved akutt utfall, samt ved umiddelbar fare for akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg er det behov for rask istandsetting slik at kunder får strøm og viktige samfunnsfunksjoner kan opprettholdes. I henholdsvis § 4 og § 6 er det derfor tatt inn bestemmelse om at istandsetting, og motorferdsel i den forbindelse, kan gjennomføres uten søknad. I § 6 er det i stedet tatt inn bestemmelse om at det i ettertid skal gis melding til forvaltningsmyndigheten om motorferdselen. Det nevnte unntaket for motorferdsel i § 6 gjelder ikke for ordinær drift og vedlikehold.

Oppgradering og fornyelse av kraftledninger

Verneforskriften har i § 4 unntak for oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linetverrsnitt når dette ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig. Eksempel på tiltak som har liten påvirkning på verneverdiene, og som er tillatt etter dette unntaket, er endring av driftsspenning eller linetykkelse. En forutsetning for dette er at heller ikke anleggsarbeidene skader

verneverdiene nevneverdig. Oppgraderinger som innebærer bruk av større eller endrede master kan også omfattes dersom det ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig. Vurderingen av om oppgraderingen eller fornyelsen skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, vil være en konkret vurdering av tiltakets effekter på det naturmangfoldet som er oppgitt i verneformålet. Jo mer presis og spesifisert formålsbestemmelsen er, desto lettere vil det være å fastslå om vilkåret er oppfylt eller ikke. Eksempel på tiltak som kan skade verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig, er økning av spenningsnivå eller endrede master som medfører behov for å øke ryddebeltets bredde langs kraftledningen. Et annet eksempel er der man i anleggsfasen har behov for motorferdsel på barmark for å komme inn til mastepunktene med anleggsmaskiner, og slik ferdsel ikke kan skje i eksisterende ryddebelte. Slike tiltak vil kreve søknadsbehandling etter § 7.

Søknadspliktig oppgradering eller fornying av kraftledninger (§ 7)

Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4, og som er nødvendig for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, skal behandles etter søknad. Dette gjelder først og fremst tiltak som har potensial til å skade verneverdiene nevneverdig. Vurderingen blir dermed en avveining mellom tiltakets samfunnsmessige betydning og hensynet til verneverdiene. Hensikten med konkret søknad er å etablere en kontakt mellom tiltakshaver og forvaltningsmyndigheten for verneområdet med sikte på å drøfte avbøtende tiltak, slik at mulige negative konsekvenser for verneverdiene i størst mulig grad reduseres og dermed synliggjøres allerede i søknaden. Hensikten er ikke å diskutere nedleggelse eller dramatiske omlegginger av det eksisterende anlegget, men derimot en mest mulig skånsom utforming og mindre justeringer av anlegget. Departementet legger derfor til grunn at det i de fleste tilfeller vil være mulig å komme frem til løsninger som ivaretar behovet for nødvendig oppgradering eller fornyelse. Opprettholdelse av luftledning i det samme området skal normalt aksepteres. Oppgradering og fornying kan i noen tilfeller innebære bygging parallelt med eksisterende kraftledning, hvis eksisterende ledning må være i drift under arbeidet før den deretter rives. Ved vurderingen skal det legges vekt på netteiers plikter etter energiloven til å sørge for å holde anlegget i tilfredsstillende driftssikker stand, herunder sørge for vedlikehold og modernisering som sikrer en tilfredsstillende leveringskvalitet. Ved vurderingen skal det også legges vekt på plikten til ved planlegging, utførelse og drift av elektriske anlegg å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren. På bakgrunn av dette mener Klima- og miljødepartementet at vernet er forenelig med energiforsyningen som berører områdene. Det vises for øvrig til omtalen av områdene i kap. 8.

Spesielt om motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av kraftledninger

I mange tilfeller benytter netteier etablerte traseer, for eksempel traktorveier eller andre kjørespor, til motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av kraftledninger. Departementet mener at man bør vurdere generelle unntak i verneforskrifter for kjøring der det finnes slike traseer, og der kjøringen ikke vurderes å ville medføre nevneverdig skade på verneverdiene. Hvis det skal gis generelle unntak i verneforskrifter for slik motorferdsel må kjøretraseer som kan benyttes være inntegnet på vernekartet. Dersom det ikke er aktuelt med generelle unntak i etablerte traseer, bør forvaltnings-myndigheten ved behandling av dispensasjonssøknader så langt råd er vurdere flerårige tillatelser til motorferdsel i

forbindelse med ordinær drift og vedlikehold av kraftledninger. Bl.a. bør flerårige tillatelser vurderes hvis det er hensiktsmessig både for forvaltningsmyndigheten for verneområdet og for søker, og under forutsetning om at verneverdiene kan ivaretas tilfredsstillende eksempelvis ved at motorferdselen begrenses til fastlagte traseer eller at det benyttes miljøforsvarlige transportformer. Tillatelser hvor dette er avklart i lang tid vil redusere netteiers administrasjon knyttet til verneområder. I utgangspunktet står tiltakshaver rimelig fritt til å utforme en søknad om tillatelse til nødvendig motorferdsel i forbindelse med ordinær drift og vedlikehold av kraftledninger. For å redusere netteiers administrasjonskostnader ved å måtte søke mange ganger i samme områder, kan slike søknader utformes som transportplaner eller tilsvarende som beskriver netteiers langsiktige behov for motorferdsel knyttet til ordinær drift og vedlikehold av kraftledningen i området. I så fall vil det, dersom verneverdiene blir tilstrekkelig ivaretatt, kunne gis tillatelser med virkning over lang tid. Forvaltningsmyndigheten har alminnelig veiledningsplikt i slike saker og det oppfordres til dialog mellom forvaltningsmyndighet og netteier om hvordan transportbehov og verneverdier kan ivaretas. De vesentligste delene av en transportplan bør fremgå som vilkår i tillatelsen. Det legges til grunn at forvaltningsmyndigheten vil forlenge gitte tillatelser dersom forutsetningene ikke er endret. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppgradering og fornying av eksisterende kraftledninger gjelder andre typer tiltak enn ordinær drift og vedlikehold, og vil fortsatt måtte omsøkes etter verneforskriftens § 7 som tidligere.

Eventuell drift av fremtidige funn av mineralforekomster

Det er ikke påvist funn av drivverdige mineralforekomster innenfor de foreslåtte verneområdene. Verneforskriftene har forbud mot blant annet mineralutvinning. Regjeringen er opptatt av å legge til rette for fremtidig vekst i mineralnæringen. Områdene som foreslås vernet kan inneholde mineralforekomster som kan gi grunnlag for fremtidig verdiskaping og næringsutvikling. Det kan være fornuftig å gjennomføre kartlegging, målinger eller undersøkelser i et verneområde for å få informasjon om ressurser og geologi for vurdering av mulig utvinning utenfor verneområdene, eller utvinning innenfor verneområdene som ikke vil være i strid med vernet. Naturmangfoldloven gjør det mulig å søke om dispensasjon fra forbudene mot mineralvirksomhet. Vilklårene for å gi dispensasjon følger av naturmangfoldloven § 48 første ledd: *"Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig."*

Selv om vilklårene for å gi dispensasjon er svært strenge, er ikke mineralutvinning helt utelukket. Det er tre alternative vilkår for å gi dispensasjon, og to av de kan gi grunnlag for dispensasjon til utvinning av mineral. Det første vilkåret er dersom mineralutvinning *"ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig"*.

Regjeringen har i senere vedtak om vern av skog signalisert at underjordisk drift med åpning for uttak utenfor verneområdet kan etableres på en måte som oppfyller dette vilkåret. Dagdrift innenfor verneområdet er derimot neppe aktuelt etter dette alternativet. Dersom underjordsdrift med uttak utenfor verneområdet ikke er mulig, for eksempel på grunn av lang avstand mellom vernegrense og påvist funn, vil eventuell utvinning i dagbrudd måtte vurderes etter alternativet *"hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig"*. Unntaket for vesentlige samfunnsinteresser omfatter bare tungtveiende nasjonale hensyn. Departementet kan ikke utelukke at mineralressurser med et betydelig

verdiskapingspotensial i enkelte tilfelle vil være en slik nasjonal interesse. Det skal imidlertid mye til. Samtidig er det også et vilkår at den nasjonale interessen må gjøre inngrep i verneområdet "nødvendig". Dette betyr at man må vurdere om det er mulig å ivareta den nasjonale interessen på en annen måte, som ikke medfører inngrep i verneområdet, f.eks. bruk av underjordsdrift. Hensynet til verneverdiene vil være et tungtveiende argument for å finne andre løsninger.

Dersom forvaltningsmyndigheten kommer til at ett av vilkårene for gi dispensasjon er oppfylt, beror det på forvaltningens skjønn om dispensasjon skal gis. Vurderingen skjer innenfor rammen av alminnelige forvaltningsrettslige regler og retningslinjer og instruksjer fra overordnet myndighet, som for eksempel naturmangfoldloven kapittel II. Omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av de tiltak som det søkes dispensasjon for, vil ha betydning i vurderingen. Tilsvarende vil de hensyn som taler positivt for omsøkte tiltak, slik som blant annet verdiskapingspotensialet knyttet til tiltaket inngå i vurderingen. Forvaltningsmyndigheten bør også vurdere om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden. Det gjelder særskilte retningslinje for skjønnsutøvelse dersom vilkåret "vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig" anvendes. Disse følger direkte av naturmangfoldloven § 48 annet ledd.

Hogst av ved til hytter i verneområdet

I enkelte tilfeller er det under § 7 i forskriften åpnet for søknad om hogst av ved til eksisterende hytter i verneområdet. I skogreservater er det generelt et mål at skogen skal få utvikle seg mest mulig urørt av menneskelig aktivitet, også vedhogst. Derfor legges det primært til grunn at ved bør hogges utenfor verneområdet og kjøres inn til eksisterende hytter, men at det må gjøres en vurdering i hvert enkelt tilfelle om belastningen på verneområdet blir mindre om det tillates vedhogst rundt hyttene i verneområdet enn at veden blir transportert inn til hyttene gjennom verneområdet. Dersom det gis dispensasjon for hogst av ved til eksisterende hytter må det settes vilkår bl.a. om lokalisering og gjennomføring av hogsten, hogstmengde samt hvilke treslag som kan hogges, slik at verneverdiene i området ikke reduseres. Hogst skal uansett ikke skje i registrerte kjerneområder.

Motorferdsel på barmark

Det er i enkelte tilfeller i verneforskriftens § 7 åpnet for at det etter søknad kan gis dispensasjon til bruk av motorferdsel for ulike formål. Der hvor bestemmelsene ikke spesifiserer om slik transport skal skje med beltekjøretøy på snødekt mark, med lufttransport eller på barmark, skal det ved vurderingen av den enkelte dispensasjonssøknad legges til grunn at transporten fortrinnsvis bør skje med beltekjøretøy på snødekt mark eller med lufttransport. Transport på barmark er kun aktuelt når transport med beltekjøretøy på snødekt mark eller lufttransport er vanskelig gjennomførbart, og forutsetter at slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter.

Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter

Enkelte verneforskrifter kan i § 7 ha bestemmelser som åpner for nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til hytter. Det legges til grunn at slik transport fortrinnsvis bør skje på veier, eller alternativt med beltekjøretøy på snødekt mark, bl.a. fordi det her ofte er snakk om betydelig vekt som skal transporteres og betydelig potensialet for sporskader. Transport på barmark utenfor veier er aktuelt kun i enkelte spesielle tilfeller hvor transport

med beltekjøretøy på snødekt mark ikke er mulig eller praktisk gjennomførbart, og dersom slik transport er vurdert å kunne gjennomføres uten skader på viktige verneverdier, naturtyper eller leveområder for arter. Dette må vurderes konkret i det enkelte tilfellet.

Beiting

Vedrørende beiting mener departementet det er uheldig hvis det i noen av unntakene i § 4 er et krav at tiltakene ikke skal skade verneverdiene, mens andre unntak ikke tar dette forbeholdet. Dette kan det skape tolkningstvil. Det ligger uansett som en forutsetning i regelverket at aktiviteter eller inngrep i verneområdet ikke skal skade verneverdiene, jf. forskriften § 3 første ledd. Departementet ser imidlertid at bestemmelsene også skal gi praktisk informasjon til grunneiere og andre om at det av hensyn til verneverdiene er behov for særskilte hensyn, og at det er derfor i visse tilfeller er hensiktsmessig at dette fremgår av unntaksbestemmelsene. Det kan for eksempel være verneområder som er særlig sårbare for enkelte typer påvirkninger, for eksempel høyt beitetrykk i raviner og sumpskog og sårbare vegetasjonstyper. Departementet foreslår derfor at det i disse tilfellene bare gis unntak for "*skånsom* beiting".

Utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder

Hvis det oppstår behov i framtida som ikke er regulert i den enkelte forskrift, kan slike tiltak vurderes etter forskriftens generelle dispensasjonsbestemmelse i § 8. KLD legger imidlertid til grunn at selv om nåværende grunneier ikke har sett behov for utsetting av saltstein eller oppsetting av gjerder kan behovet endre seg i framtida, og det kan da være hensiktsmessig at dette er omtalt i forskriftene. Forutsetningen er at tiltakene kan gjennomføres uten å skade verneverdiene. Saltsteiner tiltrekker seg både husdyr og hjortevilt og kan lokalt føre til betydelig tråkkslitasje og gjødselpåvirkning omkring saltsteinene. Også gjerder kan føre til tråkkslitasje. For enkeltområdene i denne vernesaken legges følgende til grunn for å ivareta natur som er sårbar for slitasje og tråkk som kan følge av utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder:

- For områder vurdert som relativt robuste mht. slitasje og tråkk og samtidig av en viss størrelse tas inn et punkt i forskriften om utsetting av saltstein under § 4, og under § 7 et punkt om oppsetting av gjerder i forbindelse med beiting samt et punkt om nødvendig motorferdsel i forbindelse med utsetting av saltstein og oppsetting av gjerder.
- For enkelte områder som har innslag av sårbar natur mhp. slitasje og tråkk er punktet om utsetting av saltstein plassert under § 7, da man må kunne sikre bl.a. at plassering av saltstein ikke skjer i sårbare områder.
- For små områder som er sårbare for slitasje og tråkk er nevnte punkter ikke tatt inn i forskriften. Her kan også saltstein og gjerder oftest plasseres utenfor områdene.
- Det er også lagt vekt på om beiting er aktuelt, eksempelvis i svært bratt terreng.

Omtale av det samiske naturgrunnlaget i formålsbestemmelsen

Departementet viser til at formålsbestemmelsen i verneforskriftene er utformet i samsvar med bestemmelsene i naturmangfoldloven hvor det framgår at formålet med vern av områder også kan være å ivareta det samiske naturgrunnlaget.

Rydding av flyttleier

Uavhengig av om rydding skjer med hjemmel i § 4 eller § 7 skal rydding ikke skade verneverdiene. Hvorvidt departementet har foreslått søknadsplikt eller ikke beror på en

konkret vurdering av det aktuelle området. Større områder vil generelt være mindre sårbare og vil i større grad egne seg for direkte unntak i § 4. I mindre eller særlig sårbare områder er det nødvendig med søknadsplikt. Reindriftens flyttleier har et særskilt vern. Hensikten med søknad er ikke å nekte rydding av flyttleier, men å etablere en kontakt mellom reindriften og forvaltningsmyndigheten for verneområdet for å sikre at mulige negative konsekvenser for verneverdiene i størst mulig grad reduseres og synliggjøres allerede i søknaden. Søknadsprosessen skal sørge for at nødvendig rydding skjer på måte som ivaretar verneverdiene. Departementet legger derfor til grunn at det vil være mulig å komme frem til løsninger som ivaretar både verneverdiene og behovet for nødvendig rydding, slik at flyttleiene ikke skal stenges men opprettholder sin funksjon. Vindfall som må ryddes for ikke å hindre flytting krever ikke søknad. Det forutsettes da at veden fra vindfallene forblir i verneområdet, som også er utgangspunktet ved rydding i verneområder generelt, jf. § 3 andre ledd bokstav a.

Kulturminner og kulturmiljøer

Det forutsettes et tett samarbeid mellom kulturminnemyndighetene og naturforvaltningsmyndighetene i enkeltsaker om kulturminner og kulturmiljøer innenfor de foreslåtte verneområdene. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av både fredete og ikke-fredete kulturminner skal skje på en slik måte at både natur- og kulturminneverdier ivaretas på best mulig måte. Slike tiltak avklares derfor med forvaltningsmyndigheten for verneområdene, slik at verneverdiene ikke forringes. Forskriftenes punkter om kulturminner og kulturmiljøer er kun en presisering av kulturminnelovens bestemmelser, som også gjelder innenfor de foreslåtte verneområdene. Klima- og miljødepartementet vil understreke at inngrep i, istandsetting og skjøtsel av kulturminner og kulturmiljøer som er fredet i medhold av kulturminneloven, bare kan skje etter tillatelse fra kulturminnemyndighetene.

Forholdet til matloven

I de spesielle tilfeller hvor det er behov for å sette inn tiltak etter lov av 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) vil dette kunne dispenseres for etter de generelle dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften. En eventuell dispensasjon skal iverksettes uten opphold i henhold til de tiltak loven krever.

Sykling på veier og stier

Det er generelt åpnet for sykling på eksisterende veier og stier, unntatt hvis verneverdiene i området er vurdert som sårbare for slik påvirkning. Dette i samsvar med Meld. St. 18 2015-2016 *Friluftsliv*. I enkelte områder fins ikke stier eller veier, og sykling er da følgelig ikke tillatt.

Idrettsarrangementer og andre arrangementer

Formuleringen om arrangementer i § 3, som tidligere hadde ordlyden "*Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer og andre større arrangementer er forbudt*" er endret til ordlyden "*Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.*" Denne formuleringen omfatter både idrettsarrangementer og andre arrangementer, og avgrensningen til større arrangementer gjelder uansett type arrangement.

Unntak for militær operativ virksomhet

Reglene om ferdsel i verneforskriftene er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet. Militær operativ virksomhet omfatter normalt ikke øvingsvirksomhet.

I praksis gjelder det likevel et unntak fra dette igjen ved såkalt "utrykningsøvelser med militære styrker". Klima- og miljødepartementet legger til grunn at "Beredskapstiltak, herunder utrykningsøvelser med militære styrker" er en del av militær operativ virksomhet, slik det fremgår av St. meld. 62 (1991-92), s. 47. Med utrykningsøvelser skal forstås øvelser som har til hensikt å trene/øve Forsvarets beredskap. Dette i motsetning til annen øvingsvirksomhet med øvingsmål som ikke er direkte knyttet til beredskapstiltak. Det er å bemerke at både planlegging, forberedelse og gjennomføring av aktiviteten er omfattet av unntaket. På grunn av hastepreget i denne type aktivitet kan det være mer krevende å planlegge og hensynta restriksjonsområder som f.eks verneområder.

Klima- og miljødepartementet legger forøvrig til grunn at forvaltningsmyndigheten og Forsvaret oppretter dialog om planlagt aktivitet som vil kunne berøre verneområdene. Forvaltningsmyndighetene skal vurdere om det er behov for å søke tillatelse eller ikke avhengig av hvordan verneforskriften er utformet. Departementet viser for øvrig til brev 3. april 2019 til verneområdestyrer og statsforvaltere om forståelsen av begrepet militær operativ virksomhet.

Annet

Utover endringer nevnt over har KLD foretatt mindre justeringer i forskriftene, i hovedsak av teknisk art. KLD slutter seg for øvrig til Miljødirektoratets vurderinger i kap. 7.

8. Merknader til det enkelte område

Nedenfor er gjengitt sentrale opplysninger om saksbehandlingen for enkeltområdene, viktige høringsinstansers hovedsynspunkter og hovedinnholdet i vurdering og tilråding fra statsforvalterne, Miljødirektoratet og KLD. For detaljert omtale av de samme tema samt lister over høringsinstanser vises til Miljødirektoratets tilråding samt til aktuelle tilråding fra statsforvalterne. Verneverdiene i enkeltområder er beskrevet i tilrådingen fra Miljødirektoratet. Under "Inngrep og påvirkning" oppgis tekniske inngrep der det finnes slike, og i tillegg forekomst av f.eks. fremmede arter. Der det ikke er gjengitt høringsuttalser er det ikke kommet uttalelser av vesentlig betydning for vedtaket i saken.

Felles omtale av område nr. 1 og 2 i Innlandet fylke

Generelle merknader til høringen:

Norsk Orientering gjør Fylkesmannen oppmerksom på Norsk Friluftslivs brev til Miljødirektoratet med forslag til endringer i forskriftsmalen for naturreservater. De ber om at alle verneprosesser stoppes inntil forskriftsmalen er justert.

Innlandet fylkeskommune skriver at vern av i utgangspunktet er positivt for kulturminneforvaltningen, men kulturminner bør synliggjøres i kartmaterieell m.m.

Naturvernforbundet i Oppland støtter at det opprettes naturreservat for samtlige områder. Alle har viktige naturverdier som behøver langsiktig vern. Økt vern av barskog er et sentralt virkemiddel for å sikre naturmangfoldet i Norge.

Fylkesmannen forholder seg til de nyeste forskriftsmalene for verneområder som er utarbeidet av Miljødirektoratet. Dersom Miljødirektoratet mener at malene bør endres, basert på Norsk Friluftslivs anbefalinger, vil Fylkesmannen forholde seg til dette.

1. **Klingerhaugen naturreservat i Stange kommune, Innlandet**

Totalareal 100 daa, hvorav 100 daa er produktiv skog.

Statsforvalteren tilrår vern av området med avgrensning som i høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Klingerhaugen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Klingerhaugen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

2. **Rognhaugen naturreservat i Gran kommune i Innlandet og Hurdal kommune i Viken**

Totalareal 1665 daa, hvorav 1284 daa er produktiv skog.

Inngrep og påvirkning: Det er noen enkle traktorveger i området.

Statsforvalteren tilrår vern av området med avgrensning som i høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Rognhaugen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Rognhaugen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

Felles omtale av område nr. 3-16 i Trøndelag fylke

Fylkesutvalget i Trøndelag fylkeskommune er i prinsippet imot ordningen om frivillig vern av skog. Vern av skog bør baseres på faglige vurderinger opp mot FNs bærekraftmål nr. 15 skog. I den aktuelle situasjon knyttet til utfordringer og forpliktelser i forhold til klima og bærekraftmål 13 klima, burde ressursene i den aktuelle situasjonen omprioriteres til å stimulere økt produksjon og hogst av skog. Fylkesutvalget påpeker at 7,4 % andel skogvern i Trøndelag gir et betydelig bidrag til å oppfylle Stortingets vedtak om 10% skogvern. Det er viktig at man i den videre verneprosess har en helhetlig tilnærming, der både verneformål og bærekraftig produksjon ivaretas. Trøndelag fylkeskommune vurderer imidlertid at det så langt ikke virker å være store konflikter knyttet til forslaget, og gitt at vernet blir en realitet så anbefales det i størst mulig utstrekning å utarbeide forvaltningsplaner.

Samiske interesser

Sametinget ber om smidig og god forvaltning mht. samiske interesser, og påpeker problematikken med mange og forskjellige forskrifter, herunder ønske om samordning av forskrifter.

Statsforvalteren legger til grunn og forutsetter at opprettelse og forvaltning av områdene ikke skal gi reindriften reduserte forutsetninger for rasjonell reindrift i sine distrikt og ikke skal være til hinder for at reindrift skal kunne utøves som tidligere, slik det også er bekreftet i foredrag til statsråd desember 2015. Statsforvalteren mener

at oppbygging av forskrift jf. tilrådingen, sammen med forvaltningsplan kombinert med reindriftens beskrivelser i distriktsplan og bruksregler, legger grunnlag for dette. Samiske interesser er ut fra tidligere drøftinger og prosesser tatt inn i høringsutkastet hva angår § 1 formålsparagrafen, § 4 om uttak til samisk sløyd mv, § 6 om motorisert ferdsel på snødekt mark, § 7 vedrørende div. forhold, og § 11 om at samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres. Det vises til protokoller fra konsultasjoner og de øvrige anmerkninger fra distriktene.

Uttak av virke: Ved- og virkesretten er beskrevet i reindriftsloven som bl.a. uttak av bjørk, busker, einer, vidjer, selvtørrede bartrær m.v. For de større områder er samisk uttak av ved, samt materiell for vedlikehold av lovlig oppsatte gjerder, som i vedtaket av desember 2019, lagt til § 4 som direkte unntak, jf. uttalelse fra Sametinget. Statsforvalteren understreker at dette gjelder uttak av brensel for bruk på stedet, ikke vedhogst for å frakte vekk fra området, samt at virke ikke skal tas i kjerneområder, vist i forvaltningsplan. Kjerneområder er konkrete områder med spesielle verdier, avgrenset i høringsrapporter, og registreres som naturtypeområder i naturbase. Dette er dermed kjent kunnskap. Det betyr at uttak av ved, utenom situasjonsbetingede bål, stort sett har aktualitet der reindriften har gjeterhytter.

Størrelsen på de foreslåtte nye områdene varierer mye, fra ca. 148 daa og til over 15000 daa. Områdene har derfor ulik robusthet i forhold til uttak av ved og virke. Statsforvalteren har gjennom flere år gjennomført omfattende befaringer i kandidatområder for vern, og har god oversikt over situasjonen i områdene på vernetidspunktet. Reingjerder finnes så å si ikke og helt sporadisk i få områder. Behov for ved og virke til vedlikehold av anlegg er ikke stort. Med områder av noen størrelse, og hvor disse forholdene er vurdert konkret, anser Statsforvalteren det lite problematisk å ha dette punktet i § 4, med henvisning til forvaltningsplan. Statsforvalteren vurderer fortsatt dette som det praktisk fornuftige, både for forvaltningen og for reindriften i området. Sametinget har bedt om at unntaket gjelder alle områder. Statsforvalteren kan ikke anbefale åpning for generell vedhogst i områder som er små. Statsforvalteren antar også, at når områder er små, så er virke for vedhogst lett tilgjengelig nært det aktuelle område.

Verneformålet: Ett distriktet ønsker følgende formulering i formålsparagrafen: "Formålet omfatter også bevaring av grunnlaget for samisk kultur og næring:"

Uttak til sløyd og samisk husflid (duodji): Dette forskriftspunktet er utviklet etter hvert, og ble i vedtaket av 2016 utvidet til også å omfatte rilkuler på bjørk. Tilbakemelding fra samiske interesser så langt, er at dette fungerer, idet f.eks. rilkuler på gran er mindre aktuelle for samisk sløyd grunnet kvæ i veden. Seinere har distrikt, og nå også Sametinget, påpekt at også rilkuler fra andre trær enn bjørk bør omfattes av unntaket. Dette spørsmålet har tidligere vært tema i konsultasjoner med KLD.

Midlertidige gjerder: Det hender at reindriftstøverne på vinterføre setter opp midlertidige gjerder basert på medbrakt materiell. Dette er bl.a. begrunnet i behovet for å gjerde inn rein om natta pga rovdyrpress, (jerv). Statsforvalteren vurderer at slike gjerder ikke trengs å omsøkes. I et avgrenset område med dette behovet (innenfor

Erikfjelldalen), har Statsforvalteren etter konkret vurdering funnet at dette kan tas inn som direkte unntak, dvs. at distriktet ikke trenger søke.

Barmarkskjøring: Sametinget påpeker at barmarkskjøring bør behandles samlet for alle skogverneområder i et distrikt, slik at distriktene slipper å søke på mange områder. Statsforvalteren viser til at barmarkskjøring kan sette store terrengspor. Mange befaringer gjennomført av Statsforvalteren indikerer imidlertid at dette ikke er noe omfattende problem i skogverneområdene i Trøndelag i forbindelse med reindrift. I annen forbindelse, trolig elgjakt, er det observert omfattende spor. Barmarkskjøringen skal beskrives i distriktsplanen, jf. reindriftslovens § 62. Videre skal motorferdsel på barmark etter reindriftslovens § 23 begrenses mest mulig, og fortrinnsvis foregå etter faste traseer, jf. at § 23 også henviser til forskrifter i verneområder.

Statsforvalteren forholder seg til at barmarkskjøring bør være innenfor regulering, dvs. § 7, men på en slik måte at dette kan håndteres på flerårsbasis ut fra beskrivelser i distriktsplanen/bruksregler, jf. reindriftslovens krav, slik at hvis en distriktsplan er tilstrekkelig god kan den legges til grunn også for verneområdeforvaltningen gjennom forvaltningsplan.

Dokumentasjon ved leiekjøring: Et reinbeitedistrikt mener at henvisning til at leiekjører må ha med dokumentasjon i verneområder er stigmatiserende for reindriften. Motorferdselloven gjelder på begge sider av ei vernegrense, og det er derfor ikke behov for en tilleggsbestemmelse. Distriktet anførte det samme i konsultasjon 23.07.2019. Statsforvalteren uttrykte da prinsipiell forståelse til synspunktet i og med at det må foreligge et arbeidsforhold til reindriften for at kjøring i det hele tatt skal være lovlig. Statsforvalteren kommenterte da at det ikke var iverksatt konkretet regler for å handtere det i praksis, men at det fra reindriftsforvaltningen var anbefalt, bl.a i drøfting med politiet, at leiekjører har med seg dokumentasjon. Når det gjelder annen kjøring, så må også annen scooterkjøring etter tillatelse/dispensasjon kunne dokumenteres ved kontroll.

Flyttleier: Flyttleier er tegnet inn på reindriftskart, av varierende bredde fra 30 meter opp til flere hundre meter. Ryddebehovet kan være å vedlikeholde gater, forefallende fjerne litt vegetasjon og flytte vindfall som sperrer i et flyttområde. Dette temaet egner seg i større områder best å handtere gjennom § 4 og nærmere beskrivelse i forvaltningsplan.

Samordning av forskrifter: To reinbeitedistrikt har uttrykt at de ikke kan forholde seg til et nettverk av forskrifter. Statsforvalteren viser til at det kan være betydelig forskjell på en forskrift fra tidlig skogfredning og nye vedtak. Videre foregår ofte også noen justering av punkt ved de enkelte års vedtak. Disse endringer har overveiende vært til reindriften «fordel». I tilfeller hvor «gamle» verneområder utvides, så «oppdateres» vanligvis også forskriften, men det pågår ikke noe generelt arbeid for harmonisering av forskrifter.

Oppsummering: Reindrift presses av en rekke arealinngrep og forstyrrelser (hytter, hogst, vindkraft og skogsveger). Urørt beiteland, uforstyrret beiting og gammelskog er viktig for reindriften. Vern vil sikre arealgrunnlaget for reindrift i de områder som

vernes. Flere reinbeitedistrikt nevner at arealvern også er et vern av deres ressursgrunnlag, og er derfor positiv til vern.

På den andre siden mener distriktene at all reindriftsvirksomhet i medhold av reindriftsloven bør ha direkte unntak i forskriftene. Det er således ikke enighet med reinbeitedistriktene om de unntakspunkter som er lagt til § 7. Det er ikke full enighet med Sametinget om fordeling av unntakspunkter mellom § 4 og § 7.

I forskriftsforslagene er det samiske naturgrunnlaget med i formålsparagrafen (§1), og samiske interesser skal ivaretas i den forvaltningsordning som etableres.

Statsforvalteren legger til grunn at reindriften skal kunne foregå rasjonelt på vanlig måte i de aktuelle områder, og distriktsplaner/bruksregler i utgangspunktet kan være en basis i forhold til barmarksferdsel. Et vern ut fra slike forutsetninger vil ikke redusere, men styrke og sikre areal-grunnlaget for reindrift. Statsforvalteren tilrår verneforslagene, med noe ulike tilpasninger i de større og i de små områdene.

Klima- og miljødepartementet viser til omtale i kapittel 7.2 vedrørende det samiske naturgrunnlaget i formålsbestemmelsen samt punkt om rydding i flyttleier. På bakgrunn av sistnevnte er det gjort noen klargjørende endringer i noen av forskriftene hvor det er søknadsplikt for rydding av flyttleier i § 7. For øvrig vurderer departementet at bestemmelsene i verneforskriftene i denne vernesaken er på linje med andre nyere skogvernesaker når det gjelder samiske interesser og tiltak i reindriften.

3. Kvernvasselva naturreservat i Nærøvsund kommune, Trøndelag

Totalareal 216 daa, hvorav 91 daa er produktiv skog

Hovedsynspunkter i høringen:

Kartverket anfører at Kvernvasselva er et godkjent navn, men Kartverket påpeker at området ikke når helt ned til elva, og antyder at navnet Kvernfjellet kan brukes i stedet. Språkrådet mener at navnet Kvernvasselva er greit, siden området følger lisida langs elva. Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt anfører generelt at sett i henhold til ILO 169. art.14, SP 27 og FNs urfolksdeklarasjon av september 2007, så betyr det at vern ikke skal begrense de samiske rettigheter, men er et vern mot ødeleggelse av naturmangfold forårsaket av kommersielle interesser. Vern skal ikke være til hinder for reindrift, og ved eventuell motstrid skal de folkerettslige bestemmelser vedrørende urfolksretten være gjeldende. Eventuelle begrensninger skal erstattes etter rettslig skjønn. Distriktets erfaring er at vern øker trafikk i områdene, både av turister, forvaltningsmyndighet og SNO, spesielt på vinter. Dette kan under gitte omstendigheter være uheldig, og de ber om orientering når slikt inntreffer. De samiske retter bygger på alders tids bruk og sedvane, stadfestet av høyesterett. Distriktet imøteser et forvaltningsregime som legger avgjørende vekt på dette. Distriktet kan ikke søke dispensasjon for sin drift basert på alders tids bruk og sedvane. På disse betingelser stiller distriktet seg positiv til et verneområde. 5 av 6 sidaandeler i distriktet står bak uttalelsen.

Åarjel Njaarke anfører i konsultasjon, med 5 av 6 sidaandeler til stede, de samme prinsipielle betraktninger i forhold til de samiske rettigheter, og at reindriften ikke kan forholde seg til et nettverk av forskrifter. Distriktet påpeker videre at ulike forskrifter har ulike bestemmelser. Distriktet er i ferd med å utvikle distriktsplaner, men anfører at distriktsplaner også har blitt brukt mot reindriften i rettsprosesser. Distriktet påpeker betraktninger om reindriften i Landbruksdirektoratets reindriftsregnskap, bl.a. med

henvisning til Rapport 6/2016, om forholdet mellom reindriften og reindriften, herunder at rettighetene ikke er uttømmende regulert gjennom loven, men også basert på alders tids bruk, mv.

Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt og en enkelt person melder på vegne av sin sidaandel at det er bra at formålsparagrafen omfatte bevaring av det samiske naturgrunnlaget, og at vernet dermed anerkjenner og tar hensyn til reindriften. De foreslåtte verneområder er brukt reindriften i uminnelige tider på en ansvarlig måte, noe som muliggjør at det kan sikres unik skognatur gjennom varig vern. Det anføres videre at det strider mot samisk selvbestemmelsesrett og grunnlovens § 108 at reindriften må søke om visse tiltak i medhold av forskriftens § 7. Det må opprettholdes en tidsmessig drift, både i forhold til produksjon og forvaltning, samt bevaring av landskap og beite. Derfor er det en prinsipiell holdning at reindriftenrelaterte punkter i § 7 føres inn under de generelle unntakene i § 4 og § 6.

Kvernasselva naturreservat ligger innenfor vinter- og vårbeite. Rydding og av eksisterende stier og kjøretraseer må påregnes. En god distriktsplan vil kunne være et grunnlag for både rein- og verneforvaltning.

Statsforvalteren: Med hensyn til anførsler fra reindriften, viser Statsforvalteren til de generelle kommentarene. Området er lite, har svært viktig boreal regnskog. Statsforvalteren kan ikke anbefale generelt unntak for uttak av ved (§ 4). Ved vil kunne finnes like i nærheten, og temaet har trolig heller ikke særlig praktisk aktualitet. Med hensyn til navn så er området lavtliggende med boreal regnskog og boreal lauvskog/edellauvskog som kjerneverdier. Et navn knyttet til begrepet «fjell» blir da mindre beskrivende enn et navn knyttet til ei nærliggende elv. Statsforvalteren tilrår derfor navnet Kvernasselva som i høringsforslaget. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget og tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Kvernasselva naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Kvernasselva naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

4. **Synnes naturreservat i Nærøysund kommune, Trøndelag**

Totalareal 148 daa, hvorav 64 daa er produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen:

Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt og en privat person viser til likelydende kommentarer som under området Kvernasselva naturreservat.

Statsforvalteren: Med hensyn til anførsler fra reindriften, viser Statsforvalteren til de generelle kommentarene. Området er lite, har viktig boreal regnskog og flommarksskog, og Statsforvalteren kan ikke anbefale generelt unntak for uttak av ved (§ 4). Ved vil kunne finnes lettere tilgjengelig i nærheten. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget og tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Synnes naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Synnes naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

5. **Mjøsund naturreservat (utvidelse) i Nærøysund kommune, Trøndelag**

Nytt verneareal 3010 daa, hvorav 1354 daa er produktiv skog. Nytt totalareal 40 702 daa.

Hovedsynspunkter i høringen:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) anfører til oppstartmeldinga at Storvasslia grenser til regulerte vassdrag, men siden det er vernet ned til HRV fra før, så har ikke vern negativ konsekvens.

Språkrådet mener navnet Mjøsund ikke er dekkende navn på naturreservatet, både fordi godkjent navn er Mjøsundet og fordi Mjøsundet ligger utenfor både eksisterende og foreslått område.

Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt viser til likelydende kommentarer til Kvernvasselva.

Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt og en enkeltperson viser til likelydende kommentarer under område 32. Kvernvasselva naturreservat. I tillegg kommenteres at Mevassvika, utvidelse av Mjøsund naturreservat, ligger innenfor vinter- og vårbeite og berører flyttleier. Det benyttes snøscooter på vinterføre, samt at barmarkskjøretøy må påregnes. I forbindelse med ny konsesjonsbehandling av regulering av Mjøsundvatnet, så har distriktet konsultert med NVE, og påpekt at de primært ikke ønsker ny konsesjon og at området bør tilbakeføres. Hvis det gis ny konsesjon, ber de om vilkår i form av det opparbeides en veg/flyttlei på sørsiden av vatnet, ved det smaleste punktet på Mjøsundvatnet, og som kan benyttes ved flytting til og fra vinterbeite.

Statsforvalteren: Med hensyn til anførsler fra reindriften, viser Statsforvalteren til de generelle kommentarene. Med hensyn til ved, så er det i forvaltningsplan angitt 3 uttaksområder for ved for fjellstyret. Ut fra størrelse kunne ved for samiske behov vært et generelt unntak, med henvisning til at uttak ikke skal skje i kjerneområder. Inntil bedre registrering foreligger, opprettholder Statsforvalteren forslaget, og henviser til forvaltningsplanen for uttaksområder for ved.

Med hensyn til navn så er navnet Mjøsund opprinnelig fra vernet på Mjøsund statsallmenning. Dette naturreservatet omfatter deler av Mjøsundvatnet, hele Sandvatnet og deler av Storvatnet. Selv med tilleggene nå på privat areal, så er det areal i Mjøsund statsallmenning som utgjør det aller meste av arealet i naturreservatet. Mjøsund er et allment oppfattet navn på området, og er et etablert navn på et stort naturreservat. Statsforvalteren tilrår derfor navnet Mjøsund som i høringsforslaget.

Under høringen er Mjøsund foreslått utvidet med to areal, Storvasslia og Mevassvika. Høringsrunden har avdekket en pågående prosess med fornyelse av konsesjon for vannkraftreguleringen i Mjøsundvatnet, herunder med innspill fra Åarjel Njaarke til NVE om kompensasjonstiltak i form av flyttveg/veg på sørsida av vatnet ved Naustvika. Dette innspillet er fra ca. 2013. NVE har bekreftet på telefon at denne konsesjonssaken er i en oppsummeringsfase nå. Statsforvalteren avventer derfor vurdering av Mevassvika og tilrår nå utvidelse av Mjøsund naturreservat med området Storvasslia. Vurdering av Mevassvika oversendes eventuelt ved senere anledning.

Det er siden vedtaket om opprettelse av Mjøsund naturreservat utarbeidet forvaltningsplan. For å harmonisere forskrifter for ulike reservat i distriktet tilrås at punkt i § 7, rydding av eksisterende flyttleier og kjøreleier, flyttes til § 4, med henvisning til forvaltningsplanen. Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift og vernekart etter høringen som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår utvidelse av Mjøsund naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Mjøsund naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

6. **Rubben naturreservat i Namsskogan kommune, Trøndelag**

Totalareal 4975 daa, hvorav 3033 daa er produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen:

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) anfører at lokaliteten Rubben omfatter sulfidforekomsten Josefmyrtjønnå i NGUs malmdatabase. DMF er ikke kjent med at det per i dag foreligger interesser knyttet til forekomsten eller for å drive undersøkelser i området. Statsforvalteren bør følge opp om det er tilrådelig med vern av forekomsten. Tjåehkere sijte anfører via plankonsulenten i Nord-Trøndelag reinbeiteområde, at for distriktet er arealvern i stor grad positivt for reindriften, samtidig som vern legger en del potensielle begrensninger på reindriften, og som distriktet er uenig i. Det er rettigheter etablert gjennom alders tids bruk. Derfor skal etter distriktets mening alle reindriftstiltak som etter dagens forskrift er søknadspliktige, tillates automatisk. Det vil si at punkt i forskriftenes § 7, spesifiserte unntak, føres til generelle unntak i §4 eller § 6, der det passer.

Statsforvalteren henviser til de generelle kommentarene med hensyn til samiske interesser. Statsforvalteren har vært i kontakt med NGU som opplyser at registrering av sulfidforekomsten Josefmyrtjønnå er basert på en tidligere registrering av ukjent opprinnelse. Forekomsten er ikke gjenfunnet eller bekreftet. Som utfyllende opplysning på registreringens faktaark står det at: *"Anvisningen er ukjent både av stedet skogsjef og av kjentmann i området. Sistnevnte trodde kanskje anvisningen angår en kalkstein han kjenner til i samme område"*. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget og tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Rubben naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Rubben naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

7. **Memorgotuva naturreservat i Grong kommune, Trøndelag**

Totalareal 311 daa, hvorav 221 daa er produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen:

Kartverket anfører at Memorgotuva er et godkjent navn, og anbefaler at navn bindes sammen: Medjåurda og Memorgotuva naturreservat.

Grong kommune er generelt skeptisk til skogvern for vernets skyld, og at den nasjonale målsetting om 10 % mangler bred skogfaglig forankring. Grong kommune har for øvrig ingen spesiell kommentar til det foreslåtte verneområdet.

Tjåehkere sijte viser til likelydende kommentarer som for Rubben naturreservat.

Statsforvalteren: Statsforvalteren til de generelle kommentarene om reindrift. Området er lite, har viktige kjerneområder, og Statsforvalteren kan ikke anbefale generelt unntak for uttak av ved. Ved vil kunne finnes i nærheten, og lettere tilgjengelig enn i verneområdet. Medjåura er et eksisterende naturreservat, og det nye foreslåtte området grenser nesten til det eksisterende reservatet. Avstanden mellom reservatene blir ca. 50 meter. Det vil kunne være aktuelt å slå reservatene sammen hvis det skulle komme tilbud om vern av skog på det mellomliggende området. Men med to separate områder foreslår Statsforvalteren å bruke navnet *Memorgotuva*, for ikke å skape misforståelse. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget og tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Memorgotuva naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Memorgotuva naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

8. **Sandtjønnhaugen naturreservat i Høylandet kommune, Trøndelag**

Totalareal 335 daa, hvorav 271 daa er produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen:

Grunneier påpeker ønske om trase for snøscootertransport til bakenforliggende hytte, samt drift av bakenforliggende skog.

Åarjel Njaarke reinbeitedistrikt og en person viser til likelydende kommentarer til området Kvernasselva. Det er viktig at eksisterende stier, traktorveger og selvvalgte traseer kan ryddes.

Statsforvalteren viser til de generelle kommentarene vedrørende reindriften.

Området er lite, har svært viktige kjerneområder, og Statsforvalteren kan ikke anbefale generelt unntak for uttak av ved. Ved vil kunne finnes i nærheten.

Transport av materiell og utstyr til bakenforliggende hytte og virke fra bakenforliggende skog legges inn i forskriftens § 7. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget og tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Sandtjønnhaugen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Sandtjønnhaugen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

9. **Blomliseteren naturreservat i Snåsa kommune, Trøndelag**

Totalareal 1078 daa, hvorav 783 daa er produktiv skog.

Inngrep og påvirkning: Et gammelt gjerde ved setervollen, samt bygninger på vollen.

Hovedsynspunkter i høringen:

Enkelte privatpersoner/grunneiere peker på at traktorveg/skogsbilveg i området ikke er med på kartet og at vegen brukes i forbindelse med skogbruk og jakt. Deler av setervollen på Blomlisetran tas ut av tilbudet og det kan være behov for scooterløyper i forbindelse med mulig utleie av snøscootere.

Kartverket og Språkrådet anfører at Blomliseteren er det godkjente navnet.

Låarte sijte: Det vises til likelydende kommentar som under området Bergsåsen.

Statsforvalteren: Med hensyn reindriften vises det til de generelle kommentarene.

Selv om arronderingen blir noe oppstykket, aksepteres at hus på setervollen holdes utenfor reservatet. Det er praktisk ved eventuelle ønsker om bygningsmessige justeringer. Selve vollen, med sin status som seminaturlig eng, er imidlertid en viktig del av vernegrunnlaget. Det er en tynn sone med gammelskog nord for traktorvegen, men beste løsning er likevel å legge grense sør for traseen, for å unngå trafikkforvaltning etter denne leia i verneområdet. Statsforvalteren tilrår også at grensa overveiende trekkes utenfor hogstfeltet.

Med hensyn til bakenforliggende setre/hytter legges aktuelt unntakspunkt i § 7. Innspillet om ulike traseer noteres og kan legges til grunn i søknadsbehandling. Det kan være fornuftig med ei lita bru over lita kløft for hovedleia til Omlisetran. Punkt om enkle tilrettelegging legges inn i § 7. Statsforvalteren mener området har en størrelse og struktur som medfører at Sametingets ønske om uttak av bjørk for ved og virke kan imøtekommes. Statsforvalteren foreslår å endre navnet til Blomliseteren, slik Kartverket foreslår. Statsforvalteren tilrår at området vernes som naturreservat med endringer som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Blomliseteren naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Blomliseteren naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

10. **Lystjønna naturreservat i Steinjer kommune, Trøndelag**

Totalareal 1114 daa, hvorav 741 daa er produktiv skog.

Planstatus: Området er LNF-område i kommuneplan, samt at et mindre areal er avsatt til hytteområde i kommuneplan.

Hovedsynspunkter i høringen:

Steinkjer kommune anfører til oppstartmeldinga at området ikke er avmerket i oversiktskart i oppstartmeldingen. Seinere høringsdokumenter bør inneholde en oversikt over den enkelte kommunes måloppnåelse i forhold til statens målsetting om et vern av 10 % produktiv skog. Regel om medbrakt ved for bålbrekking er strengt.

Tjåhkere sijte: Det vises til likelydende kommentar til Rubben naturreservat.

Grunneieren ber om at forskriftspunktet om bålbrekking endres, slik at virke fra stedet kan brukes og at medbrakt ved ikke er nødvendig.

Statsforvalteren: Med hensyn til reindrift vises det til de generelle kommentarene.

Vedrørende bålbrekking er konklusjonen etter befaring med grunneier at det er lite potensial for at særlig skade skjer med de allmenne bålregler. Dette også sett i

sammenheng med nærliggende Kvamsfjellet naturreservat. Statsforvalteren tilrår endring i formulering om bålbrenning til å omfatte småvirke fra stedet. Statsforvalteren tilrår vern av området med foreslått avgrensning og med endring i verneforskrift som beskrevet.

Miljødirektoratet kommenterer at området berører et mindre areal lagt ut som framtidig fritidsbebyggelse i kommuneplanen. Området er ikke regulert, arealet berører kalkskoglokalitet med verdi A og myr. Miljødirektoratet legger derfor til grunn at grunneier har valgt å tilby arealet til frivillig vern. Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Lystjønna som naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Lystjønna naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

11. **Kvamsfjellet naturreservat (utvidelse) i Steinkjer kommune, Trøndelag**

Nytt verneareal 9402 daa, hvorav 1855 daa er produktiv skog. Nytt totalareal 38 380 daa.

Inngrep og påvirkning: Det kjøres opp skiløyper. Ei skihytte ligger midt i området, men er utskilt fra reservatet. Det går vannledning gjennom området.

Hovedsynspunkter i høringen:

Steinkjer kommune anfører at eksisterende ski- og turløyper, samt seterstier må kvalitetssikres og digitaliseres i områdene som vernes. For skiløypene som kjøres mest opp bør Statsforvalteren vurdere eventuell slitasje på slåttemyr før skiløypene digitaliseres, slik at virkningen av oppkjøringen ikke blir i strid med verneformålet. Statsforvalteren bør kommunisere tydelig vernets betydning for bruksrettighetene til Kvernå allmenning. Kommunen påpeker mangler i forskriftene angående el-anlegg/kraftledning i eksisterende reservat, og har spørsmål angående forskriftspunkt for skihytte.

Grunneier Kvernå bygdeallmenning påpeker vannledning i området, det bør være mulig med tilkomst med utstyr for vedlikehold. Videre foreslås mindre forskriftsendringer.

Tjåehkere sijte: Det vises til likelydende kommentar som under området Rubben.

Statsforvalteren: Med hensyn til reindriften vises til de generelle kommentarene..

Vedlikehold av anlegg er automatisk tillatt jf. § 4, mens motorisert adkomst omsøkes og tillates etter § 7. Vasslaget har brukt både ATV og helikopter for transport og gravemaskin for arbeid i området. Oppkjøring av skiløyper tillates etter § 6, mens merkede turstier kan vedlikeholdes. Gjerder kan godkjennes etter § 7 og anlegges slik at sårbare områder unngår tråkk av tunge beitedyr. Ved eventuelt vedtak bør forvaltningsplanen for Kvamsfjellet rulleres. Skihytta tas ut av verneforslaget. Motorisert adkomst for transport til hytta reguleres i § 7. De aktuelle punkt for el-anlegg legges inn. Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift og vernekart som beskrevet.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår utvidelse av Kvamsfjellet naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at skihytta er tatt ut av verneforslaget, og punktet om skihytta er følgelig tatt ut av verneforskriften. KLD slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Kvamsfjellet naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

12. Dalhalla naturreservat i Steinkjer kommune, Trøndelag

Totalareal 214 daa, hvorav 191 daa er produktiv skog.

Hovedsynspunkter i høringen:

Kartverket og Språkrådet anfører at Sjørdalshalla er «nyskapt» navn som viser til elva Sjøra og at området ligger på sørsiden av dalen. Dalhalla er det vanlig brukte navnet. Kartverket har opprettet navnesak med Dalhalla og Sjørdalshalla som alternativ. Kartverket foreslår at Dalhalla brukes. Språkrådet sier at navnesetting må avvendes inntil navnesak er avklart. Steinkjer kommune anfører at regel om medbrakt ved for bålbrekking er vel strengt. Tjæhkere sjite Det vises til likelydende kommentar under området Rubben.

Statsforvalteren viser til de generelle kommentarene om reindriften.

Området er lite, har viktige kjerneområder, og Statsforvalteren kan ikke anbefale generelt unntak for uttak av ved (§ 4). Ved vil kunne finnes lettere tilgjengelig like i nærheten. Statsforvalteren mener dessuten prinsipielt at lokalt virke i så små områder ikke benyttes til bålbrekking. Området er også såpass bratt at det ikke er spesielt egnet for tur- og bålbrekking. Statsforvalteren foreslår at navnet Sjørdalshalla fortsatt benyttes da navnesak er opprettet. Ved valg av et eventuelt annet navn, kan navnet omgjøres gjennom en mindre vesentlig forskriftsendring. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget og tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Sjørdalshalla naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til at Kartverket fattet vedtak i navnesaken i begynnelsen av 2021 og det ble bestemt at navnet på naturreservatet skal være Dalhalla naturreservat. Departementet slutter seg for øvrig til Miljødirektoratet og tilrår at Dalhalla naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

13. Kringåsen naturreservat (utvidelse) i Stjørdal kommune, Trøndelag

Nytt verneareal 61 daa, hvorav 54 daa er produktiv skog. Nytt totalareal 2005 daa.

Inngrep og påvirkning: Tre gamle kvartsbrudd i det nedre delområdet ble drevet i perioden ca. 1920-1945.

Hovedsynspunkter i høringen:

NVE anfører at kraftledningstraseer kommer i kontakt med området Kringåsen. Her må standard bestemmelser om linjetilgang inn i bestemmelser.

Statsforvalteren viser til at den foreslåtte utvidelsen av naturreservatet er på det nærmeste ca. 40 meter nord for kraftledning. Det skulle med denne avstanden neppe være behov for tiltak knyttet til kraftledning. Standard bestemmelser for drift og vedlikehold m.m. av kraftledninger er allerede inne i forskriften for Kringåsen, idet kraftledningen kommer i berøring med det opprinnelige verneområdet. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget og tilrår at området blir vernet som foreslått.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår utvidelse av Kringåsen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Kringåsen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

14. **Kongrosletta naturreservat i Stjørdal kommune, Trøndelag**

Totalareal 11 196 daa, hvorav 2730 daa er produktiv skog.

Inngrepsstatus: Fire hytter/setre ligger i området, men naturreservatet foreslås avgrenset rundt disse. Snøscootertraseer ligger delvis innenfor områdets ytterkanter, de brukes til transport til hytter øst og nord for området.

Hovedsynspunkter i høringen:

Hytteiere og Sonvatna Hytteforening peker på begrensninger for transport med snøscooter og at foreslått trasé ikke er egnet. Det pekes også på behov for rydding av trær for å hindre gjengroing og evt. skade på bygninger.

Stjørdal kommune viser til at området grenser til Stjørdal kommunes største hytteområde ved Ytre Sonvatnet. Stjørdal kommune oppfordrer til å ikke redusere hyttefolkets mulighet for nødvendig transport inn til hytteområdet med snøscooter. Kommunen er positiv til frivillig skogvern, men ønsker å poengtere at det er viktig at hyttefolkets interesser også ivaretas, idet transporten det er snakk om ikke påvirker formålet med vernet.

Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker støtter forslaget om opprettelse av Kongrosletta naturreservat. Naturvernforbundet tar det for gitt at Statsforvalteren bli forvaltningsmyndighet. I forskriftene bør mulighet for uttransport av storvilt med kjøretøy uten belter, tas vekk. Ved storviltjakt i slike områder bør beltekjøretøy alltid være tilgjengelig.

Santi sijte anfører at distriktet er et helårsdistrikt. I området er det trekk og flyttveier. Santi sijte har sterke bruksrettigheter tuftet på gammel hevd og sedvane, og ved vern skal ikke bruksrettighetene bli svekket og innskrenket. Distriktet ber om konsultasjoner. Santi sijte anfører i konsultasjon at det er viktig at reindriftsutøvelsen ikke blir hindret som følge av et vern. Snøscooter benyttes årlig, iblant også barmarkskjøretøy. Distriktet er presset av mange inngrep, bl.a. i form av hytter, bilveger, kraftutbygging, kraftledninger, ferdsel, mv. Det forutsettes at reindriftens rettigheter til jakt, fangst og fiske ikke berøres av vern. Det er ønskelig at det lages forvaltningsplan. Formålsparagrafen dekker ikke godt nok, og ønsket formulering er «Ivaretagelse av naturgrunnet er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne bruke stil reindrift". Reindriftas nødvendige uttak av bjørk til brensel, samt til vedlikehold av lovlig oppsatte gjerder og annet reindriftsutstyr er plassert i §7. Dette er uakseptabelt og må flyttes til § 4. Videre må nødvendig rydding av flytt- /drivingsleier også inn der. Distriktet er prinsipielt uenig i at bruk av barmarkskjøretøy og helikopter i reindrift må omsøkes. Det burde være et bedre oversiktskart som viser hvor de enkelte verneområder ligger. På barmark er Saanti sijte avhengig av barmarkskjøretøyer for å drive reinen. De mener at barmarkskjøring i reindrift bør plasseres i forskriftens § 6. Dette sikrer at samisk reindrift kan drives som tidligere. Dersom barmarkskjøring skal skje som dispensasjon, må det gis flerårige tillatelser med bakgrunn i distriktsplanen og det må kunne gis felles tillatelser etter en felles søknad i alle verneområder som ligger i Saanti sijte uavhengig av forvaltningsform. Det er en uholdbar situasjon å søke de ulike verneområdene enkeltvis, noe som gir tillatelser av ulik varighet og form. Store deler av Saanti sijte ligger i verneområder. Det er vesentlig at forskrifter,

regler og planer ikke er til hinder for eller svekker rettighetene til samisk kulturnæring. Saanti sijte samstemmer i Sametingets innspill til oppstart av verneprosess at det er viktig at samiske interesser og reindriftas rettigheter blir ivaretatt i forskriftene og eventuelt en framtidig forvaltningsplan og forvaltningsordninger. Seminaturalige myrer som det er vist til i beskrivelsen av området, og som har status som sterkt truet, holdes i stor grad i hevd av reinens tilstedeværelse. Gjennom området er det trekk- og drivingsleier, som ligger der de naturlige forutsetningene er slik. Området ligger sentralt i drivingsområder for Saanti sijte. Det bes om at det utarbeides en forvaltningsplan for Kongrosletta naturreservat, og at de får anledning til å medvirke i utarbeidelsen av den.

Kartverket opplyser at området har to godkjente navn, Kongrosletta og Bakvendtkjølen. Det er neppe snakk om slette, med slætt som kommer fra slåttemark. Men lokal uttale vil bli lik for de to endinger, og Statsforvalteren kan bruke navnet i høringsforslaget.

Språkrådet mener at Statsforvalteren kan velge enten Bakvendtkjølen eller Kongrosletta.

Statsforvalteren er enig med Naturvernforbundet i Stjørdal og Meråker om at Kongrosletta har store verneverdier. Nærhet til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og til varig verna vassdrag gjør at området kan settes inn i en større sammenheng som svært verdifullt. Stjørdal kommune har forvaltningsmyndighet for sine mindre verneområder, og sitter i nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Det normale er at kommunen får tilbud om forvaltningsmyndigheten for nye naturreservater. Statsforvalteren har tiltro til at kommunen vil forvalte området i samsvar med gitte føringer for dette. Det er dessuten muligheter for å korrigere forvaltningen, om den skulle vise seg å være utenfor de rammer som er gitt for den fra nasjonalt hold.

Når det gjelder hytteeiendommer i Sonvatn-området, har Statsforvalteren tilskrevet eiere av hytteeiendommer som enten er inne i det foreslåtte reservatet eller som direkte grenser inntil. Statsforvalteren fanget dermed ikke opp Sonvatna hytteforening. Både oppstart av verneprosess og høringen er kunngjort i lokalavis, slik at interesserte kunne fange det opp. Statsforvalteren mener at praksisen med 5 turer med snøscooter, supplert med antall turer ved særskilte behov, bør være tilstrekkelig for de fleste behov. Dette vil ikke medføre at muligheten for vedlikehold av hytter blir vanskeliggjort. Endring av denne praksisen vil kunne medføre presedens for øvrige verneområder i fylket med lignende transportordninger, noe som ikke er ønskelig. Det vil imidlertid være opp til framtidig forvaltningsmyndighet å vurdere dette. Det er bare en mindre del (ca. 1,7 km) av den aktuelle snøscootertraseen som går gjennom det foreslåtte naturreservatet. Det kan derfor anses som urimelig at denne relativt korte strekningen skal medføre en endret praksis. Hytteeierne har dessuten mulighet til transport til hyttene via scooterløype utenom det foreslåtte verneområdet fra Sildra og ved bruk av leiekjører fra Sona. For transport med snøscooter langs løyper sør i området (Øyvollen-området) er det i forskriftens § 7 punkt f kun åpnet for bruk av leiekjører. Det er i samsvar med intensjoner i motorferdsselforskriften at leiekjøring skal benyttes der det ligger til rette for det, men at Statsforvalteren i en forskrift etter naturmangfoldloven skal pålegge leiekjøring anses her ikke påkrevd. Siste ledd i forskriftens § 7 punkt f foreslås derfor tatt ut. Dispensasjoner etter forskriftens § 7 punkt e gis normalt til spesifikke kjøretøyer og langs spesifikke traseer/delområder, hvor en anser at faren for nevneverdige kjøreskader er små. Fornuftig brukt forsvarer denne bestemmelsen sin plass i forskriften. Kongrosletta har mye myr og tråkksvak mark, slik at man må være forsiktig med å gi dispensasjoner etter forskriftens § 7 punkt e, men i noen

delområder med fast skogsmark kan det være forsvarlig. Forslaget om å ta ut forskriftens § 7 punkt e inøtekommes ikke ut fra disse vurderingene.

Ingen hyttetomter er foreslått vernet, grensene er trukket utenfor disse eiendommene. Skog og vegetasjon på hyttetomtene kan dermed skjøttes uavhengig av vernebestemmelsene. Dersom trær utenfor hyttetomta kan utgjøre en fare for bebyggelsen om de faller over ende, kan det søkes om å få felle disse.

Når det gjelder formålsparagrafen og reindrift/samiske interesser er denne formulert av sentrale myndigheter, som en standard som nå brukes i alle verneområder med samisk reindrift. Det har blitt en standard bestemmelse i naturreservater at barmarkskjøring i reindrifta må omsøkes, hovedsakelig fordi slik kjøring kan gi vesentlige terrengskader. Det er derfor ønskelig å kunne styre dette til spesifikke områder og i omfang. Idet det er mange verneområder innenfor Saanti sijtes distrikt, har Statsforvalteren forståelse for at det kan være krevende å forholde seg til de forskjellige verneforskriftene. I tillegg er det også flere myndigheter som har forvaltningsmyndighet for områdene, Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan, Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen, Tydal kommune, Stjørdal kommune og Statsforvalteren i Trøndelag. Det vil være mulig for Saanti sijte å sende en samlet søknad om barmarkskjøring til alle, og med anmodning om samkjøring av dispensasjoner og tidsramme for dispensasjoner. En god distriktsplan kan her være viktig for den framtidige forvaltningen.

I forslaget til forskrift for Kongrosletta naturreservat framgår det av § 10 at det kan lages forvaltningsplan. I noen forskrifter er reindriftas nødvendige uttak av bjørk plassert i § 4. Statsforvalteren kan flytte denne bestemmelsen til dit. Mulighet for rydding langs flyttleier tas også inn i § 4, idet dette er et spesifikt behov i området og idet det dreier seg om tiltak som fra tid til annen anses som nødvendige i reindrifta. Statsforvalteren tar forslaget fra Saanti sijte til følge og endrer § 10 til at det skal lages forvaltningsplan. Det er også andre brukerinteresser i området som tilsier at det med fordel kan lages forvaltningsplan raskt. Det vil være en selvfølge at Saanti sijte involveres i utarbeidelsen av en forvaltningsplan. Statsforvalteren tilrår navnet Kongrosletta som i høringsforslaget. Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift som beskrevet og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren og tilrår vern av Kongrosletta som naturreservat.

Klima- og miljødepartementet viser til omtale i kapittel 7.2 vedrørende det samiske naturgrunnlaget i formålsbestemmelsen. KLD er informert om at det er gjort noen mindre grensejusteringer rundt tre eksisterende hyttetomter, slik at vernearealet reduseres fra 11 221 dekar til 11 196 dekar. Departementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Kongrosletta naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

15. **Svarttjønnåsen og Gullaugtjønnberga naturreservat (utvidelse) i Melhus og Midtre Gauldal kommuner, Trøndelag**

Nytt verneareal er 343 daa, hvorav 229 daa produktiv skog. Nytt totalareal 8383 daa.

Inngrep og påvirkning: En kraftledning går gjennom området.

Hovedsynspunkter i høringen:

Grunneier foreslår at navnet Gølløvtjønnberget igjen tas i bruk, slik at navnet på foreslåtte Svarttjønnåsen naturreservat blir Svarttjønnåsen – Gølløvtjønnberget naturreservat. Gølløvtjønnberget ligger i Midtre Gauldal og Svarttjønnåsen ligger i Melhus, med ulik identitet. Gølløvtjønnberget er også en markert terrengformasjon. Også Svarttjønnåsen har en historie, med opprinnelig navn Ræhølåsen. Derfor er beste løsning todelt navn. NVE anfører at kraftledningstraseer kommer i kontakt med Svarttjønnåsen. Her må standard bestemmelser om linjetilgang inn i bestemmelser.

Statsforvalteren har tatt inn standard bestemmelser om drift, vedlikehold m.m. av kraftledninger i forskriften. Statsforvalteren har forståelse for argumentasjonen til grunneier om endring av navnet på naturreservatet og vil imøtekomme dette, dog slik at det gamle navnet på naturreservatet (Gullaugtjønnberga) blir tatt inn, slik at navnet blir Svarttjønnåsen-Gullaugtjønnberga naturreservat. Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalteren. Når det gjelder navn viser direktoratet til tilråding fra Språkrådet om å bruke "og" i stedet for bindestrek i navnet. Direktoratet tilrår utvidelse av Svarttjønnåsen og Gullaugtjønnberga naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Svarttjønnåsen og Gullaugtjønnberga naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

16. **Resdalen naturreservat i Orkland kommune, Trøndelag**

Totalareal 732 daa, hvorav 707 daa er produktiv skog.

Inngrep og påvirkning: En driftsvei i landbruket krysser en del av området.

Hovedsynspunkter i høringen:

Flere privatpersoner og grunneiere i Resdalen peker på at Resdalen også er viktig område for insekter, fugler, pattedyr og fisk, og elva resa utgjør en viktig del av det nasjonale laksevassdraget Orkla. Hvis etablering av naturreservat skulle komme i konflikt med interesser for villlaks og sjørøret ønsker de at dette hensyntas i vernebestemmelsene. Ved landbruksvei til Kværnhusøya og Storøya, har det tidligere vært etablert gangbru over Ela, som ble tatt av flom for ikke lenge siden. Det bør være mulig å etablere ny gangbro for å sikre tilgang til eiendommene for jakt og næring. Det bør ikke gis konsesjon for utbygging av Ela pga. nasjonalt laksevassdrag og kommende status som naturreservat.

Orkland kommune støtter opprettelsen av et nytt naturreservat i Resdalen. Det bør være åpent for utvidelse av verneområdet dersom grunneierne på tilgrensende eiendommer i framtida ønsker å inngå avtale om frivillig vern av arealer med viktige naturverdier.

NVE viser til et digitalt kraftpotensial i Resdalen og Rennsjølia, men til slik kostnad at utbygging er lite aktuelt. NVE ber Statsforvalteren å opplyse grunneierne om potensialet.

DMF anfører at Resdalen berører grusforekomsten Seterhaugen, hvor det er etablert et masseuttak. DMF anbefaler at verneområdet tilpasses forekomsten, slik at det ikke legges begrensninger for mulig framtidig utnyttelse av ressursene.

Kartverket sier at Resdalen er godkjent skrivemåte, men området er lite i en stor dal og burde hatt et mer spesifikt områdenavn.

Statsforvalteren viser til at andre navn i det foreslåtte verneområde er mer spesifikt knyttet til setre og mindre landskapsrom, som anses som lite dekkende for det foreslåtte naturreservatet. Statsforvalteren tilrår derfor navnet Resdalen som i høringsforslaget. Statsforvalteren har på anmodning fra NVE tilskrevet grunneierne om det digitale kraftpotensialet i Resdalen, konkret knyttet sidebekken Ela, som grenser til/delvis er innenfor det foreslåtte verneområdet. Statsforvalteren antar at en utbygging av Ela vil påvirke vannføring og naturmiljø langs Ela på en uheldig måte, noe som dermed vil være uheldig for vernekvalitetene innenfor det foreslåtte verneområdet. Idet prosjektet også anses som lite lønnsomt, er Statsforvalterens syn at utbygging ikke bør skje. Det er søkt om konsesjon for å bygge ut Resa kraftverk, men søknaden ble avslått av NVE i vedtak av 2.6.2015, da tiltaket kommer i konflikt med beskyttelsesregimet i et nasjonalt laksevasdrag og i konflikt med en viktig naturtype. Det ble ikke ansett som relevant å nevne en avslått konsesjonssøknad for kraftutbygging i verneforslaget. Planlagte anlegg i den forbindelse var dessuten lengre oppe i vassdraget enn det foreslåtte verneområdet. En mindre del av grusforekomsten Seterhaugen kommer innenfor det foreslåtte Resdalen naturreservat. Grusuttaket med nærområde er befart. Det er konkludert at grensene anses å være hensiktsmessige i forhold til grusforekomsten og gir gode muligheter til å utnytte storparten av den. Det antas også at grunneier av grustaket, som også er med som grunneier innenfor det foreslåtte verneområdet, har vurdert hva som er hensiktsmessig grense for et verneområde i forhold til hans planer for videre uttak av grus i området. Det foreslås ut fra dette ikke grensejusteringer i forhold til grusressursen. Statsforvalteren tilrår avgrensningen som i høringsforslaget.

Statsforvalteren ser at det kan være behov for sikringsarbeider etter ras i de bratte lisdene med løsmasser langs Resa og sidevasdrag, av hensyn til dyrkamark og anadrom laksefisk. I forskriftens § 7 punkt d kan det etter søknad gis dispensasjon til tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk. Sikringsarbeider med hensyn til anadrom laksefisk kan hjemles i denne bestemmelsen, men det er ikke en spesifikk hjemmel for tiltak for å sikre dyrka mark, annet enn unntaksbestemmelsen i § 8. Det foreslås derfor en ny bestemmelse i § 7 bokstav i. Nødvendig motorferdsel i den forbindelse må tas inn i forskriftens § 7. Statsforvalteren mener ønsket om gjenoppbygging av gangbru over Ela kan imøtekommes, da den vil ha funksjon i jakt, fiske og friluftsliv. Den vil enkelt kunne gjenoppbygges ved bruk av eksisterende steinlagte brukar. Det foreslås et tillegg i forskriftens § 7 punkt h for dette. Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endringer i verneforskrift som beskrevet og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalterens og tilrår vern av Resdalen naturreservat.

Klima- og miljødepartementet slutter seg til Miljødirektoratet og tilrår at Resdalen naturreservat opprettes i henhold til vedlagte forskrift og kart.

9. Økonomiske og administrative konsekvenser

9.1. Samfunnsøkonomiske konsekvenser

Klima- og miljødepartementet viser til at med de endringer og tilpasninger som er foreslått er det i verneplanprosessen ikke avdekket vesentlige negative samfunnsmessige

konsekvenser av verneforslaget. Verneforslaget er justert på en rekke punkter, særlig mht. avgrensninger og verneforskrifter for å imøtekomme og hensynta ulike interesser.

9.2. Offentlige kostnader

De offentlige kostnadene ved opprettelse av verneområdene som foreslått er knyttet til erstatningsutbetalinger og forvaltning. Den viktigste kostnaden ved skogvern er erstatning til grunneier, i hovedsak for båndlegging av skog og påfølgende tap av hogstinntekt. Kostnadene til forvaltning og skjøtsel av skog som er vernet er derimot oftest begrensede, fordi skog som vernes som naturreservat oftest best vil opprettholde og videreutvikle vernekvalitetene ved fri utvikling uten behov for aktive skjøtselstiltak. Alle kostnader til vern og forvaltning av områdene vil dekkes innenfor KLDs gjeldende budsjettamme.

I skogvernarbeidet vektlegges at de viktigste skogområdene bør fanges opp ved vern, slik at man sikrer kostnadseffektiv oppnåelse av de vedtatte målene som er nevnt i kap. 1. Områder som er vurdert å ikke ha tilstrekkelige vernekvaliteter, tas ut før det meldes oppstart for verneprosess. For privateide frivillig vern områder innebærer det at myndighetene takker nei til tilbud om vern.

For å sikre et godt og oppdatert faglig grunnlag for skogvernet gjennomføres regelmessig faglige evalueringer. Det ble i 2017 gjennomført en slik evaluering, som gir et godt grunnlag for å gjennomføre skogvernet slik at det kan medvirke effektivt til å nå det nasjonale målet om å bevare et representativt utvalg av norsk natur og det nasjonale målet om å bevare arter og naturtyper. Evalueringen tar utgangspunkt i det vedtatte målet om vern av 10 % av skogarealet. For å sikre et kostnadseffektivt skogvern med høy faglig kvalitet trengs også god oversikt over hvor de viktigste skogområdene er. Som grunnlag for skogvernarbeidet gjennomføres derfor systematiske registreringer av skogtyper som er viktige i skogvernet.

Klima- og miljødepartementet vurderer at de foreslåtte verneområdene vil bidra til å oppnå de mål og føringer Stortinget har vedtatt for skogvernet.

9.3. Privatøkonomiske kostnader

Tapte inntekter for privatpersoner som følge av at igangværende bruk ikke kan fortsette, erstattes etter bestemmelsene i naturmangfoldloven. Erstatningene i saken er i all hovedsak knyttet til at skog som tømmerressurs ikke kan hogges i verneområdene.

9.4. Administrative konsekvenser

De administrative konsekvensene er knyttet til forvaltningen av verneområdene som enten vil være for de kommunene som ønsker å påta seg forvaltningsansvar, eller for statsforvalterne dersom de blir forvaltningsmyndighet for de områdene kommunene ikke ønsker å få delegert forvaltningsmyndighet.

Klima- og miljødepartementet

tilrår:

Forskrifter om vern av 16 skogområder i fylkene Viken,
Innlandet og Trøndelag fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.